



# پاسخ نامه

## دوازدهم انسانی

(۲۶ اردیبهشت ماه ۱۳۹۹)

بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام) ۶۴۶۳-۲۱

تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

# پدید آورندگان آزمون

## طراحان به ترتیب حروف الفبا

|                |  |       |
|----------------|--|-------|
| فارسی          | مهدی آسمی - محسن اصفری - امیر افضلی - احسان بزرگر - ابراهیم رضایی مقدم - مریم شمیرانی - محسن فدایی - کاظم کاظمی - الهام محمدی - امیر محمد مراد نیا - جمشید مقصودی - مرتضی منشاری - حسن وسکری | عمومی |
| عربی زبان قرآن | نوید امساکي - ولی برجی - ابوالفضل تاجیک - بشیر حسین زاده - حسین رضایی - مسعود محمدی - سید محمدعلی مرتضوی - الهه مسیح خواه - خالد مشیریناهی - مهدی نیکزاد                                     |       |
| دین و زندگی    | محمد آقاصالح - محبوبه ابتسام - ابوالفضل احدزاده - امین اسدیان پور - محمد رضایی بقا - محمدعلی عبادتی - محمدرضا فرهنگیان - محمد ابراهیم مازنی - مرتضی محسنی کبیر - هادی ناصری - سید احسان هندی |       |
| زبان انگلیسی   | میرحسین زاهدی - علی شکوهی - علی عاشوری - امیرحسین مراد - سپیده عرب - شیوا روحی   |       |

| نام طراحان   | نام درس              | اختصاصی |
|--|----------------------|---------|
| حسین اسفینی، علی امری، محمد بحیرایی، کورش داودی، امیر زراندوز، حمید زرین کفش، علی هاشمی  | ریاضی و آمار (۳)     |         |
| سیدعلیرضا احمدی، محسن اصفری، نسرين حق پرست، رویا رحمانی، محسن فدایی، عارف سادات طباطبایی نژاد، فرهاد علی نژاد، حمید محدثی، اعظم نوری نیا | علوم و فنون ادبی (۳) |         |
| نوید امساکي، حسین رضایی، محمدصادق محسنی، سیدمحمدعلی مرتضوی، رضا معصومی   | عربی زبان قرآن (۳)   |         |
| علی محمد کریمی، اسرا مرادی، آزاده میرزایی، میلاد هوشیار  | تاریخ (۳)            |         |
| محمدعلی خطیبی بایگی، فاطمه سخایی، آزاده میرزایی، بهروز یحیی  | جغرافیا (۳)          |         |
| آزیتا بیدقی، مبینا سادات تاجیک، پارسا حبیبی، ارغوان عبدالملکی  | جامعه شناسی (۳)      |         |
| مجید پیرحسینلو، نیما جواهری، فاطمه دانشور، فاطمه سادات شریف زاده، فرهاد قاسمی نژاد   | فلسفه (۲)            |         |

### گزینگران و ویراستاران

| نام درس          | گزینگر                           | مسئول درس                  | ویراستار   |
|------------------|----------------------------------|----------------------------|--|
| فارسی            | الهام محمدی                      | الهام محمدی                | محسن اصفری، مریم شمیرانی، مرتضی منشاری             |
| عربی زبان قرآن   | سیدمحمدعلی مرتضوی                | مهدی نیکزاد                | درویشعلی ابراهیمی، حسام حاج مؤمن، فاطمه منصور خاکی |
| دین و زندگی      | امین اسدیان پور - سید احسان هندی | محمد آقاصالح               | محمد رضایی بقا، سکینه گلشنی، محمد ابراهیم مازنی    |
| زبان انگلیسی     | دبورا حاتانیان                   | دبورا حاتانیان             | معصومه شاعری                                       |
| ریاضی و آمار     | محمد بحیرایی                     | محمد بحیرایی               | ایمان چینی فروشان، مهدی ملارمضانی                  |
| علوم و فنون ادبی | فرهاد علی نژاد، حمید محدثی       | فرهاد علی نژاد، حمید محدثی | مرتضی منشاری، سیدعلیرضا احمدی                      |
| عربی زبان قرآن   | سیدمحمدعلی مرتضوی                | سیدمحمدعلی مرتضوی          | درویشعلی ابراهیمی                                  |
| تاریخ            | میلاد هوشیار                     | میلاد هوشیار               | مریم بوستان، زهرا دامیار                           |
| جغرافیا          | محمدعلی خطیبی بایگی              | محمدعلی خطیبی بایگی        | مریم بوستان، زهرا دامیار                           |
| جامعه شناسی      | ارغوان عبدالملکی                 | ارغوان عبدالملکی           | محمد ابراهیم مازنی، زهرا دامیار                    |
| فلسفه            | نیما جواهری                      | نیما جواهری                | مجید پیرحسینلو، فرهاد علی نژاد                     |

### گروه فنی و تولید

|                     |   |
|---------------------|---|
| مدیر گروه           | سیدمحمدعلی مرتضوی (اختصاصی)، الهام محمدی، فاطمه منصور خاکی (عمومی)            |
| مسئول دفترچه        | زهرا دامیار (اختصاصی)، معصومه شاعری (عمومی)                                   |
| گروه مستندسازی      | مدیر: فاطمه رسولی نسب، مسئول دفترچه: زهره قموشی (اختصاصی)، لیلا ایزدی (عمومی) |
| حروف چین و صفحه آرا | لیلا عظیمی (اختصاصی)، زهرا تاجیک (عمومی)                                      |
| ناظر چاپ            | رضا سعدآبادی  |

فارسی ۳

۱-

(امیرمهم مرانیا- مشهور)

معنی صحیح واژگانی که نادرست معنی شدند:

(سمن: نوعی گل) / (تشر: صدای بلند به قصد ترساندن)

(فارسی ۳، لغت، واژه‌نامه)

۲-

(مهوری آسمی- تبریز)

استیصال: ناچاری، درماندگی / آژگار: زمانی دراز، ویژگی آن چه بلند و طولانی به نظر می‌آید. / جبهه: پیشانی (قفا: پس گردن)

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: پگاه: صبح زود، هنگام سحر / مُصِر: اصرارکننده، پافشاری‌کننده

گزینه «۲»: اکتاف: اطراف، کناره‌ها

گزینه «۴»: خستن: زخمی کردن، مجروح کردن

(فارسی ۳، لغت، واژه‌نامه)

۳-

(مرتضی منشاری- اردبیل)

املای درست واژه: بگذارد ← بگذارد

(فارسی ۳، املا، ترکیبی)

۴-

(مرتضی منشاری- اردبیل)

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: فراغ ← فراق / گزینه «۲»: احتزاز ← اهتزاز / گزینه «۴»: حول ← هول

(فارسی ۳، املا، ترکیبی)

۵-

(الهام ممدری)

«دری به خانه خورشید» از سلمان هراتی / «منطق الطیر: عطار نیشابوری»

(فارسی ۳، تاریخ ادبیات، ترکیبی)

۶-

(مسن و سکرری - ساری)

تشبیه: کمند شوق / استعاره: نشیمن حیرت ← دنیا / تلمیح به بازگشت به عالم معنا و آیه شریفه «انا لله و انا الیه راجعون»

(فارسی ۳، آرایه، ترکیبی)

۷-

(ابراهیم رضایی مقدم- لاهیجان)

«مرعات نظیر» بیت «ج»: ماه و سال و روز

«تشخیص» بیت «د»: هر که مثل صبح خنده‌رو سر ز دل خاک برآرد

۱- صبح خنده‌رو سر بر می‌آرد ۲- دل خاک

«کنایه» بیت «الف»: دست و دامان تهی بودن: بی‌بهره‌بودن

«تشبیه» بیت «ب»: «چو اوراق خزان‌دیده»

(فارسی ۳، آرایه، ترکیبی)

۸-

(امسان پرزگر- رامسر)

در بیت گزینه «۲»، متناقض‌نما وجود ندارد. «رهاشدن دست از دامن» کنایه از «دور و جداشدن» / «جهان» مجاز از «مردم جهان» / «دشمن و دوست» تضاد / «دست و دوست» جناس

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: «چرخ» استعاره از «آسمان» / «دامان نام» استعاره / «گرد ننگ» تشبیه (تشبیه ننگ به گرد)

گزینه «۳»: «تنگ»: ۱- سختی و دشواری ۲- باریک (مقابل گشاد): جناس تام یا همسان / تشخیص: «حیران شدن پسته» و «به تنگ آمدن شکر»

گزینه «۴»: «عالم» مجاز از «مردم عالم» / مصراع دوم مصداقی برای مصراع اول است: شمشیر معادل تو (معشوق)، «خون عالمی نوشد»، معادل «کشتن عاشق» و «سیر نگر دیدن» معادل «پشیمان نشدن».

(فارسی ۳، آرایه، ترکیبی)

۹-

(مسن اصغری)

الف) ... توفان به دو چشم امن برآید

ب) دل را که به هدیه به او دادم که ...

ج) هنوز اهل دل آتو را از دیده دوست‌تر گیرند

د) بر شمع مزار خویشتن آن‌ها را پروانه کردم

(فارسی ۳، زبان فارسی، ترکیبی)

۱۰-

(مسن خدایی - شیراز)

«جان» معطوف / «خود» بدل در مصراع اول / «دین» معطوف / «خود» بدل در مصراع دوم

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: «خود» بدل / «حرم» معطوف / «هر دو» بدل

گزینه «۳»: «پوی» معطوف / «ستیل» معطوف

گزینه «۴»: «خود» بدل / «همه» بدل برای «خورشید طلعتان»

(فارسی ۳، زبان فارسی، صفحه ۱۲۶)

۱۱-

(کاظم کاظمی)

«ساختن» در ابیات گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» در معنای «مدارا کردن» آمده است. اما در بیت گزینه «۲» در معنای «گرداندن» است و به مفعول و مسند نیاز دارد؛ زندگی با تازه‌رویان، عمر را دراز می‌گرداند. (دراز: مسند)

(فارسی ۳، زبان فارسی، صفحه ۱۰۵)

(امیر افضل)

۱۷-

این گزینه بر شدت شور و شوق عاشقانه تأکید دارد که در این حالت، عاشق، تراس و مصمم می‌شود. در سه گزینه دیگر حمایت و پشتیبانی دیگری (چه خداوند باشد چه یار و امام و پادشاه و ...) برای در امان ماندن مطرح است.

**تشریح گزینه‌های دیگر**

گزینه «۱»: اگر حمایت کنی و به من لطف داشته باشی، از دشمنان نمی‌هراسم.  
گزینه «۲»: اگر حمایت او باشد، آتش «تمرود»، دلپذیر می‌شود و در آن گل می‌روید.  
(تلمیح به داستان حضرت ابراهیم)

گزینه «۳»: در سایه حمایت او از بلا در امانم و او نگهدار من است.

(فارسی ۳، مفهومی ۳، صفحه ۱۰۶)

(مسن اصغری)

۱۸-

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و ابیات مرتبط: آمادگی عاشق برای بذل جان و فدا شدن در راه عشق  
مفهوم بیت «۴»: مبارزه برای آزادی و عدالت تا پای جان

(فارسی ۳، مفهومی ۳، صفحه ۱۱۵)

(بمشیر مقصوری - کوهدرشت)

۱۹-

مفهوم آیه صورت سؤال، این است که «جهان هستی و درون انسان تجلی‌گاه خداوند است» که در گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» نیز همین مفهوم وجود دارد. گزینه «۳» می‌گوید: معشوق لحظه‌ای کوتاه خود را به من نشان داد و عاشقم کرد و پنهان شد.

(فارسی ۳، مفهومی ۳، صفحه ۱۲۷)

(مسن و سگری - ساری)

۲۰-

بیت صورت سؤال و ابیات گزینه‌های «الف» و «د» به ترجیح دادن مرگ بر ذلت و ننگ اشاره دارد.

بیت «ج»: به جان‌فشانی عاشق در راه معشوق اشاره دارد.

بیت «ب»: عادت‌گریزی

(فارسی ۳، مفهومی ۳، صفحه ۱۰۷)

۱۲-

(کافم کافمی)

حرف ربط هم‌پایه‌ساز: و / حرف ربط وابسته‌ساز: ندارد  
توجه: واژه‌های «چو» و «چون» در معنای «مثل و مانند» به کار رفته و حرف اضافه محسوب می‌شوند.

**تشریح گزینه‌های دیگر**

گزینه «۲»: حرف ربط وابسته‌ساز: که (کش = که‌اش = او) - حرف ربط هم‌پایه‌ساز: اما  
گزینه «۳»: حرف ربط وابسته‌ساز: از (اگر) - حرف ربط هم‌پایه‌ساز: و  
گزینه «۴»: حرف ربط وابسته‌ساز: تا - حرف ربط هم‌پایه‌ساز: ولی  
(فارسی ۳، زبان فارسی، صفحه‌های ۱۴۰ و ۱۴۱)

(الهام ممدری)

۱۳-

«اختر کاویان» در گزینه «۱»، زمینه ملی و فرهنگی حماسه است.  
در گزینه «۲»: نوزاد یک ماهه همانند کودک یک‌ساله به‌نظر می‌رسد. (خرق عادت) است. / گزینه «۳»: به رویین تن بودن اسفندیار اشاره می‌کند. / گزینه «۴»: اشاره به سیمرغ پرنده‌ای افسانه‌ای در شاهنامه می‌کند. این بیت به بزرگ شدن زال نزد سیمرغ اشاره دارد.  
(فارسی ۳، مفهومی ۳، صفحه ۱۰۶)

(کافم کافمی)

۱۴-

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: گرفتاری افراد، ریشه در اندیشه و کردار آن‌ها دارد (از ماست که بر ماست)  
مفهوم بیت گزینه «۳»: توصیه به دقت، احتیاط و آگاهی  
(فارسی ۳، مفهومی ۳، صفحه ۱۴۰)

(امیر افضل)

۱۵-

در وادی «حیرت» خواندید که «کار، دائم درد و حسرت آیدت» و نیز «مرد حیران چون رسد این جایگاه / در تحیر مانده و گم کرده راه»؛ در این گزینه لفظ «درد» و «آتش بیخ بسته» یا «بیخ سوخته» که حاصل این درد است، بیانگر «حیرت» است.  
سایر گزینه‌ها در مورد سوز و گداز و آتشین بودن عاشق و بیانگر وادی «عشق» هستند.

(فارسی ۳، مفهومی ۳، صفحه‌های ۱۲۰ تا ۱۲۵)

(مربع شمیرانی)

۱۶-

مفهوم مشترک شعر صورت سؤال و گزینه «۳» سخن و شعری است که معیار و محک تشخیص ویژگی ذات افراد است.

**تشریح گزینه‌های دیگر**

گزینه «۱»: سنگ محک از عیار بالای من، دچار غم است که هر کس که مرا آزمون، شرمنده شد.

گزینه «۲»: چون خاطر تو عیار سخن را تعیین می‌کند، سخن را پالوده و پاکیزه نزد تو می‌آورد.

گزینه «۴»: حال که اندیشه روشن آن سرور معیار شعر است، عیار سخن من آشکار می‌شود.

(فارسی ۳، مفهومی ۳، صفحه ۱۱۰)

عربی زبان قرآن ۳

۲۱-

(معبری نیک زار)

«لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ»: جز او هیچ معبودی نیست (رد سایر گزینه‌ها) / «عَلَى اللَّهِ»: فقط بر الله (رد گزینه های ۱ و ۴) / «فَلْيَتَوَكَّلْ»: (لام امر) باید توکل کنند (رد گزینه های ۱ و ۴)

(ترجمه)

۲۲-

(نوبی امساک)

«فِي الْأُسْبُوعِ الْمَاضِي»: در هفته گذشته / «ذَهَبْتُ إِلَى مَكْتَبَةٍ»: به کتابخانه‌ای رفتم (رد گزینه ۱) / «كَانَتْ قَرِبَ بَيْتِي»: نزدیک خانه‌ام بود (رد سایر گزینه‌ها) / «اسْتَلَمْتُ»: دریافت کردم (رد سایر گزینه‌ها) / «تَلَّكَ الْكُتُبَ الْقِيَمَةَ وَالنَّادِرَةَ»: آن کتاب‌های ارزشمند و کمیاب

(ترجمه)

۲۳-

(ولی بری - ابهر)

«هَل تَلْتَوْنُ»: آیا گمان می‌کنید (رد گزینه ۳) / «أَنْ»: که / «هِنَاكَ كُتُبًا مَكْرَرَةً»: کتاب‌هایی تکراری وجود دارند (رد گزینه ۴) / «لَا تَرِيدُ مَطَالَعَةَ كَلِّهَا»: که مطالعه همه آن‌ها نمی‌افزاید (رد سایر گزینه‌ها) / «مَعْرِفَتِكُمْ فِي الْحَيَاةِ»: شناخت شما در زندگی (رد گزینه های ۱ و ۳)

(ترجمه)

۲۴-

(ابوالفضل تاپیک)

«أَلْفَاوَا»: تألیف کردند / «كُتِبَ عِدِيدَةٌ»: کتاب‌های بسیاری را / «جَمِيعَ الْمَجَالَاتِ الْفِكْرِيَّةِ وَالْعِلْمِيَّةِ»: همه زمینه‌های فکری و علمی / «شَجَّحَ»: تشویق کرد (فعل ماضی)

(ترجمه)

۲۵-

(بشیر مسین زاره)

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: ترجمه صحیح: و چه کسی جز خداوند گناهان را می‌آمرزد!  
گزینه «۲»: ترجمه صحیح: فرشتگان همگی برای آدم سجده کردند به جز ابلیس!  
گزینه «۴»: ترجمه صحیح: هر چه را از او خواسته شده می‌خرد به جز ایلیمو!

(ترجمه)

۲۶-

(فاله مشیرپناهی - رگلان)

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۲»: «قَدْ نَصَبَ لَكُمْ إِمَامًا» یعنی «او را برای شما پیشوایی قرار داده است»  
گزینه «۳»: «لَنْتَرَكَ» یعنی «باید ترک کنیم»  
گزینه «۴»: «وَ إِنْ صَغُرَ فِي أَعْيُنِهِمْ» یعنی «اگرچه در چشم‌های آن‌ها کوچک باشد»

(ترجمه)

۲۷-

(سیر ممرعلی مرتضوی)

«آیا ندانستی که این پرنده»: «أَمْ لَمْ تَعْلَمْ أَنَّ هَذَا الطَّائِرَ (رد سایر گزینه‌ها) / «لَانَّةً» بلندش»: «عُشَّةً المَرْتَفِعَ (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «دور از شکارچیان»: «بَعْدًا عَنِ الْمُفْتَرَسِينَ (رد گزینه ۴) / «می‌سازد»: «يَبْنِي» (ترجمه)

۲۸-

(سیر ممرعلی مرتضوی)

در صورت سؤال اشاره شده است که «طلب کردن نیاز از غیر اهل آن، سخت‌تر از مرگ است» که این مفهوم دقیقاً همان مفهوم عبارت گزینه «۲»: «طلب کردن نیازها از مردم، خواری زندگی است» می‌باشد.

(مفهوم)

ترجمه متن:

در اطراف روستا زن سالخورده‌ای بود که چیزی جز چهار گوسفند نداشت؛ که از آن‌ها شیر می‌گرفت تا زندگی را ادامه دهد. در صبح روزی از روزها روستا هراسان به‌خاطر فریاد پیرزنی که گوسفندان را به خاطر دزدی از دست داده بود، از خواب بیدار شد. همسایه‌ها به کلبه او آمدند و چهار تن از آن‌ها قصد داشتند که گوسفندانی را به جای آن‌ها به او بدهند، ولی او بخشش ایشان را نپذیرفت و گفت: من گوسفندانی را که در پرورششان رنج کشیده‌ام می‌خواهم و تنها از شما می‌خواهم مرا نزد حاکم ببرید. به او گفتند: حتماً حاکم سرگرم مسائلی بزرگ‌تر از موضوع توست پس به تو گوش نمی‌کند... و سرانجام پس از تحمل سختی‌های بسیاری به قرارگاه حاکم رسید. حاکم از او پرسید: تو را چه شده است ای پیر زن؟ گفت: گوسفندانم دزدیده شدند در حالی که خواب بودم! حاکم با تمسخر به او گفت: لازم بود به‌خاطر گوسفندان خود بیدار می‌ماندی، نه این‌که بخوابی!  
جواب داد: سرورم پنداشتم که تو بیدار هستی پس من خوابیدم! در این هنگام حاکم با شرمندگی از جواب درماند (عاجز شد) پس گفت: چهار گوسفند به او بدهید... و این چنین آن پیر زن محل را پیروزمندانانه ترک کرد!

۲۹-

(مسین رضایی)

حاکم توجه نکرد به چیزی که زن سالخورده از او خواست. (نادرست).

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: ترجمه عبارت: هنگامی که پیرزن فریاد کشید، ساکنان روستا با ترس بیدار شدند!  
گزینه «۲»: ترجمه عبارت: زن بخشش همسایگان را نپذیرفت!  
گزینه «۴»: ترجمه عبارت: پیرزن فقط چهار گوسفند داشت!

(درک مطلب)

۳۰-

(مسین رضایی)

مقصود پیرزن از سخنش، «مسئولیت حاکم نسبت به زیردستان خود» بود.

(درک مطلب)

۳۷- (ولن بری - ابهر)

در گزینه «۲»، «کل شیء» مستثنی منه محسوب می‌شود که موجود است، بنابراین اسلوب استثناء داریم. (ترجمه: آیا نشنیده‌اید که هر چیزی با انفاق کردن کم می‌شود به جز علم؟!)

در سایر گزینه‌ها، مستثنی منه محذوف است و اسلوب حصر داریم.

(استثناء)

۳۸- (سیر ممرعلی مرتضوی)

صورت سؤال گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن، محلّ اعرابی (نقش) مستثنی منه با بقیه متفاوت باشد. در گزینه «۲»، مستثنی منه «أحد» است که محلّ اعرابی آن، فاعل است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: مستثنی منه «الأدویة» است که محلّ اعرابی آن، مفعول است.

گزینه «۳»: مستثنی منه «اللدّوس» است که محلّ اعرابی آن، مفعول است.

گزینه «۴»: مستثنی منه «تمارین» است که محلّ اعرابی آن، مفعول است.

(استثناء)

۳۹- (مسعود ممری)

در این عبارت «أمر» مستثنی منه و «المقاومة» مستثنی است. ترجمه عبارت: «برای زنان و مردان مجاهد کار واجبی باقی‌نمانده است به‌جز مقاومت و توکل به خدا!» در سایر عبارتها لفظی به عنوان مستثنی منه ذکر نشده است.

(استثناء)

۴۰- (سیر ممرعلی مرتضوی)

در گزینه «۳»، اسلوب حصر وجود دارد؛ زیرا هم جمله منفی است و هم در جمله قیل از «إلا»، مستثنی منه محذوف است. در سایر گزینه‌ها مستثنی منه موجود است.

(استثناء)

### دین و زندگی (۳)

۴۱- (امین اسرین‌پور)

بیت: «طمع ز فیض کرامت میر که خلق کریم...» پاسخی است به یکی از حیل‌های شیطان که انسان را با وعده «گناه کن و بعد توبه کن» به سوی گناه می‌کشاند و وقتی او آلوده شد، از رحمت الهی مأیوسش می‌کند و این مفهوم را می‌رساند که آدمی، هر قدر هم که بد باشد، اگر واقعاً توبه کند، حتماً خداوند توبه‌اش را می‌پذیرد.

(دین و زندگی ۳، درس ۸، صفحه‌های ۱۰۲ و ۱۰۳)

۴۲- (ابوالفضل امرزاده)

اگر جامعه در برخی از ابعاد از مسیر توحید و اطاعت از خداوند خارج شد، نیازمند بازگشت به مسیر توحید و اصلاح، یعنی نیازمند «توبه اجتماعی» است. اگر مردم در برابر گناهان اجتماعی بایستند و بکشند آن را به وضع درستی و اصلاح برگردانند اصلاح آن‌ها آسان می‌شود.

(دین و زندگی ۳، درس ۸، صفحه‌های ۱۰۵ و ۱۰۶)

۴۳- (میوه ایتماس)

زندگی دینی تنها شیوه مطمئن و قابل اعتمادی است که پیش روی هر انسان خردمند و عاقبت‌اندیش قرار دارد که این مفهوم از آیه شریفه «أَفَنَسُ بِنِيَانِهِ عَلَى تَقْوَى مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ...» برداشت می‌شود.

(دین و زندگی ۳، درس ۹، صفحه ۱۱۳)

۳۱- (فسین رضایی)

«حقّی که طلب‌کننده‌های دنبال آن باشد، از بین نمی‌رود!» با موضوع متن ارتباط دارد.

### تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: ترجمه عبارت: مردم بر دین فرمانروایانشان هستند!

گزینه «۲»: ترجمه عبارت: هر کس بزرگی را بخواهد، شب‌ها بیدار می‌ماند!

گزینه «۴»: ترجمه عبارت: حکومت با کفر باقی می‌ماند و با ظلم باقی نمی‌ماند!

(درک مطلب)

۳۲- (فسین رضایی)

### تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: «وزن مصدره «استفعال» نادرست است.

گزینه «۳»: «مجهول» و «فاعل محذوف» نادرست‌اند.

گزینه «۴»: «فاعل» «الحاکم» نادرست است. در عربی، فاعل هیچ‌گاه قبل از فعل نمی‌آید.

(تلیل صرفی و محل اعرابی)

۳۳- (فسین رضایی)

### تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: «مفعول...» نادرست است.

گزینه «۳»: «مبنی» و «مفعول لفاعل» نادرست‌اند.

گزینه «۴»: «اسم مفعول» نادرست است.

(تلیل صرفی و محل اعرابی)

۳۴- (نوبد امسکی)

«یستقبلان» فعل مضارع از باب استفعال است و بدین شکل صحیح است. هم‌چنین «فراخ» به معنی «جوجه‌ها» صحیح است، نه «فراخ»

(ضبط حرکات)

۳۵- (لوه مسیح‌نوا)

تشریح گزینه‌های دیگر:

در گزینه «۱»: «مزایا و معایب»، در گزینه «۲»: «التساؤل و التّساؤم» و در گزینه

«۳»: «سهرت و نامت» متضاد هستند.

۳۶- (ولن بری - ابهر)

فعل مناسب برای جای خالی باید به شکلی باشد که معنی «بسیار تلاش کردیم تا دختر بچه را از خطر دور کنیم!» ایجاد شود؛ «حتّی نبتعد» تا دوری کنیم» برای ایجاد این معنی نادرست است.

### تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: ترجمه عبارت: آتش حرام شد بر چشمی که از ترس خدا لبریز شد!

گزینه «۳»: ترجمه عبارت: هنگامی که راه می‌رفتیم، حادثه‌ای را در آن میدان دیدیم!

گزینه «۴»: ترجمه عبارت: قیمت میوه‌ها در آغاز زمستان به دلیل کمبود آن‌ها در بازار، زیاد می‌شود!

(قواعد فعل)

۴۴-

(مرتضی مفسر کبیر)

حقیقت توبه یا همان توبه حقیقی آن است که انسان بعد از انجام گناه، در دل احساس پشیمانی کند و زبان حالش این باشد که «جقدر بد شد». امام باقر (ع) می‌فرماید: «برای توبه کردن پشیمانی کافی است». و اگر تکرار توبه واقعی باشد، نه تنها به معنی دور شدن از خداوند نیست، بلکه موجب محبوب شدن انسان نزد خداوند و جلب رحمت او می‌شود. خداوند می‌فرماید: «ان الله يحب التوابين و يحب المتطهرين: خداوند کسانی را که زیاد توبه می‌کنند، دوست دارد و پاکیزگان را دوست دارد».

(دین و زندگی ۳، درس ۸، صفحه‌های ۱۰۰ و ۱۰۱)

۴۵-

(مفسر رضایی بقا)

آیه مذکور بیانگر دوستی با جبهه حق و سخت‌گیری بر جبهه باطل است که موجب تحول در روابط بین ملت‌ها می‌شود.

(دین و زندگی ۳، درس ۱۰، صفحه‌های ۱۳۰ و ۱۳۱)

۴۶-

(مفسر علی عبارتی)

طبق آیه «لا تقربوا الزنی انه کان فاحشه و ساء سیلاً»، عبارت «فاحشه و ساء سیلاً» بیانگر تعریف قرآن از عمل «ارتباط جنسی خارج از چارچوب شرع (زنا)» است. و نیز طبق آیه «یسئلونک عن الخمر و المسر قیل فیها اثم کبیر و منافع للناس...»، عبارت «اتم کبیر» و «انها کبر من نفعهما» در مورد شراب و قمار بیان شده است.

(دین و زندگی ۳، درس ۹، صفحه‌های ۱۱۶ و ۱۱۷)

۴۷-

(هاری ناصری)

یکی از روش‌های شیطان برای کشاندن انسان به شقاوت این است که او را گم‌گام و آهسته به سمت گناه می‌کشاند تا در این فرآیند تدریجی، متوجه زشتی گناه و قبح آن نشود و اقدام به توبه نکند.

#### تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: نتیجه تسویف در جوانان است.

گزینه «۳»: نتیجه مایوس کردن انسان است.

گزینه «۴»: نتیجه اظهار ندامت ظاهری و تکرار گناه است.

(دین و زندگی ۳، درس ۸، صفحه ۱۰۴)

۴۸-

(مفسر رضایی بقا)

خداوند به ضررهای یک عمل نگاه می‌کند (مصلحت‌سنجی)، نه دوست داشتن یا نداشتن مردم. قرآن کریم می‌فرماید: «... و بسا چیزی را خوش نمی‌دارید و آن برای شما خوب است و بسا چیزی را دوست می‌دارید و آن برای شما بد است و خدا می‌داند و شما نمی‌دانید».

اسلام فقط ورزشی را که همراه با قمار یا زیان‌آور باشد، بد می‌شمارد و منع می‌کند؛ این یک منع با آزادی اجرای هزاران ورزش و بازی دیگر قابل مقایسه نیست. اما تشویق‌کنندگان به قمار، این یک منع را چنان بزرگ می‌کنند که گویی دین مانع ورزش و بازی شده است.

(دین و زندگی ۳، درس ۹، صفحه ۱۱۵)

۴۹-

(مفسر رضایی بقا)

دیدگاه متعادل نسبت به دنیا و آخرت در آیه «وَ مِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَ قِنَا عَذَابَ النَّارِ» تأکید شده است.

(دین و زندگی ۳، درس ۱۰، صفحه ۱۳۱)

۵۰-

(سیرهای سرکشیک‌زاده)

امام رضا (ع) می‌فرماید: «اگر آموختن دانش با هدف الهی همراه باشد، کار نیک (حسنه) تلقی می‌شود» که آیه شریفه «قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ» نیز به این مفهوم اشاره دارد.

(دین و زندگی ۳، درس‌های ۱۰ و ۱۱، صفحه‌های ۱۳۲ و ۱۳۳)

۵۱-

(مفسر رضایی بقا)

طبق آیه «فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَ مَنْ تَابَ مَعَكَ وَ لَا تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ» امر به پایداری برای پیامبر و همراهان اوست و از طغیان و سرکشی نهی شده‌اند.

(دین و زندگی ۳، درس ۱۱، صفحه ۱۳۹)

۵۲-

(مفسر رضا فرهنگیان)

مهم‌ترین راه اصلاح جامعه، انجام دادن وظیفه امر به معروف و نهی از منکر است و اگر در انجام این وظیفه کوتاهی شود، گناهان اجتماعی قوی‌تر و محکم‌تر شده و در تمام سطوح جامعه نفوذ می‌کند. از طرفی گناهان و انحرافات اجتماعی باید در همان مراحل ابتدایی خود اصلاح شوند تا گسترش نیابند و ماندگار نشوند. اگر مردم کوتاهی کنند و اقدامات دلسوزان جامعه به جایی نرسد و به تدریج، انحراف از حق ریشه بدواند، اصلاح آن مشکل می‌شود، و نیاز به تلاش‌های بزرگ و فعالیت‌های اساسی و زیربنایی پیدا می‌شود تا آن‌جا که ممکن است، نیاز باشد، انسان‌های بزرگی جان و مال خود را تقدیم کنند، تا جامعه را از تباهی برهاند و مانع خاموشی کامل نور هدایت شوند.

(دین و زندگی ۳، درس ۸، صفحه‌های ۱۰۵ و ۱۰۶)

۵۳-

(مفسر آقاصالح)

قرآن کریم می‌فرماید: هیچ‌کسی نمی‌داند چه پادشاهی که مایه روشنی چشم‌هاست برای آن‌ها نهفته شده؛ این پادشاهی کارهایی است که انجام می‌دانند. دقت شود که عبارت «نه چشمی دیده نه گوشی شنیده» مرتبط با حدیث قدسی خطاب به رسول خدا (ص) است نه آیات قرآن.

(دین و زندگی ۳، درس ۹، صفحه ۱۱۳)

۵۴-

(مفسر رضایی بقا)

رسول مکرّم اسلام (ص) روزی به یارانش فرمود: «کسی که دوست دارد نگاهش به چهره کسانی افتد که از آتش دوزخ در امان‌اند، به جویندگان علم بنگرد... برای هر قدمی که در این مسیر می‌نهد، شهری آباد در بهشت برای او آماده می‌سازند».

(دین و زندگی ۳، درس ۱۱، صفحه ۱۳۲)

۵۵-

(مفسر رضایی بقا)

خدای متعال به حضرت داود (ع) فرمود: «ای داود! اگر آنان که از من روی گردانده‌اند می‌دانستند که چگونه انتظار آن‌ها را می‌کشم و شوق بازگشتشان دارم، بدون شک از شوق آمدن به سوی من جان می‌دادند و بندبند وجودشان از محبت من از هم می‌گسست».

(دین و زندگی ۳، درس ۸، صفحه ۹۸)

۵۶-

(مفسر رضایی بقا)

دولت‌های کشورهای سلطه‌گر برای تسلط بر کشورها اقداماتی از قبیل: به دست آوردن اطلاعات محرمانه اقتصادی، سیاسی، نظامی و فرهنگی کشورها و تجزیه و تحلیل آن‌ها برای تصمیم‌گیری‌های دقیق علیه کشورهای مورد هدف را انجام می‌دهند.

(دین و زندگی ۳، درس ۹، صفحه ۱۱۹)

- ۶۴- (سپیره عرب)  
ترجمه جمله: «بیشترین تلاش ارتش بر روی دفاع بر علیه سلاحهای بیولوژیک متمرکز شده است، نه ویروسهایی که بهطور طبیعی شروع یا به وسیله انتشار از طریق جامعه منتقل میشوند.»
- (۱) متغیر بودن  
(۲) مطلع کردن  
(۳) منتقل شدن  
(۴) اندازه گرفتن
- (واژگان)

- ۶۵- (شیوا رومی)  
ترجمه جمله: «لرزش ماشین لباسشویی داشت صدای وحشتناکی را ایجاد می کرد، که تمرکز کردن را دشوار می کرد.»
- (۱) محدوده  
(۲) لرزش  
(۳) توانایی  
(۴) خلقت
- (واژگان)

- ۶۶- (سپیره عرب)  
ترجمه جمله: «نمی دانستم که به قدری او را ناراحت کرده ام که او را برای همیشه از خودم) برانم یا این که بخش کوچکی از او بود که هنوز من را بخواد.»
- (۱) هیچ وقت  
(۲) برای همیشه  
(۳) به خوبی  
(۴) در عوض
- (واژگان)

- ۶۷- (سپیره عرب)  
ترجمه جمله: «چون سیستم از یک دیوار ویدیو ای دی بزرگ استفاده می کند، نه یک پروژکتور، فیلمها می توانند قبل از غروب نمایش داده شوند و هنوز هم به راحتی دیده شوند»
- (واژگان)

**ترجمه متن کلوزتست:**

جف در MIT به عنوان محقق برق مشغول به کار است. جف سعی می کند با فکر کردن خلاقانه به راه حل های جدید برسد. جف در حال کار بر روی چگونگی به دست آوردن انرژی خورشیدی است. جف می گوید: «انرژی خورشیدی نوری که از خورشید می گیریم را به انرژی الکتریکی قابل استفاده تبدیل می کند.» انرژی خورشیدی با نفت، گاز یا ذغال سنگ متفاوت است زیرا این چیزی است که به آن انرژی تجدیدپذیر گفته می شود. این بدان معنی است که هنگامی که ما از این انرژی استفاده می کنیم منبع آن مصرف نمی شود، مانند (برخلاف) آنچه که، به عنوان مثال، در مورد گاز اتفاق می افتد، یعنی از بین می رود. جف چیزی را به نام جاذب ساخته است. آن (وسيله) گرما را از چیزی گرم، مانند خورشید، می گیرد و آن را به انرژی تبدیل می کند. جاذبها بسیار کوچک هستند. آنها صفحات خاصی هستند که از جنس سیلیکون و سایر مواد ساخته شده اند. این صفحات می توانند هر فوتون از خورشید را که به آن وارد می شود، جذب و به الکترون تبدیل کنند. از این الکترون ها می توان برای تولید برق استفاده کرد. این (وسيله) می تواند به هر چیزی مانند توستر، یک تلویزیون، یا حتی برخی از اتومبیلها برق دهد.

- ۶۸- (امیرسین مرار)  
(۱) جایگزین کردن  
(۲) چسباندن به  
(۳) پیشنهاد دادن  
(۴) بیرون دادن
- (کلوزتست)

- ۶۹- (امیرسین مرار)  
(۱) منجر شدن  
(۲) تبدیل کردن  
(۳) جذب کردن  
(۴) مطالبه کردن
- (کلوزتست)

- ۷۰- (امیرسین مرار)  
**نکته مهم درسی:**  
جمله مجهول است زیرا بعد از جای خالی یعنی پس از فعل متعدی «consume» مفعول نیامده است. با توجه به صفت ملکی و مفرد «its»، باید از «to be» مفرد استفاده کنیم، پس «isn't consumed» صحیح است. با توجه به خط زمانی جملات دیگر متن، زمان این جمله نیز باید حال ساده باشد.
- (کلوزتست)

- ۵۷- (ممداربراهیم مازنی)  
کسانی که برای تقویت رابطه صمیمانه میان خویشان و همسایگان و سلامت اخلاقی افراد خانواده در برگزاری بازیها و ورزشهای دسته جمعی پیش قدم می شوند، از پاداش اخروی بهره مند خواهند شد.
- هر نوع تجارتی که به نفع دولت غاصب صهیونیستی که دشمن اسلام و مسلمین است، تمام شود، حرام است. خرید کالاهای آنان نیز که از ساخت و فروش آن سود می برند، حرام است.
- (دین و زندگی ۳، درس ۹، صفحه های ۱۲۰ و ۱۲۲)

- ۵۸- (مرتضی ممسنی کبیر)  
توبه کننده تلاش می کند حقوقی را که با گناه خود ضایع کرده است جبران نماید. دسته ای از این حقوق، مربوط به خداوند است. مهم ترین حق خداوند نیز، حق اطاعت و بندگی اوست. توبه کننده باید بکوشد کوتاهی های خود را در پیشگاه خداوند جبران کند؛ برای مثال، نمازها یا روزه های از دست داده را به تدریج قضا نماید و عبادت های ترک شده را به جا آورد.
- (دین و زندگی ۳، درس ۸، صفحه ۱۰۵)

- ۵۹- (سیرامسان هنری)  
شرکت در مجالس شادی مانند جشن عروسی، جشن های مذهبی و ملی جایز است و حتی اگر موجب تقویت صلّه رحم یا تبلیغ دین شود، مستحب است؛ به شرط آن که در این مجالس احکام دین مانند پوشش مناسب خانمها رعایت شود.
- (دین و زندگی ۳، درس ۹، صفحه ۱۲۰)

- ۶۰- (امین اسریان پور)  
تولید، توزیع و تبلیغ فیلمها به منظور گسترش فرهنگ و معارف اسلامی از واجبات کفایی است.
- استفاده از موسیقی خواه سنتی و کلاسیک باشد و خواه غیرسنتی و مدرن جایز و حلال است.
- (دین و زندگی ۳، درس ۹، صفحه ۱۱۸ و ۱۱۹)

**زبان انگلیسی ۳**

- ۶۱- (علی عاشوری)  
ترجمه جمله: «به روستا تنها با سفر کردن از طریق یک جنگل که تنوع حیوانی اش شگفت انگیز است، می توان دسترسی پیدا کرد.»
- (۱) دسترسی داشتن  
(۲) راهنمایی کردن  
(۳) احاطه کردن  
(۴) مرتب کردن
- (واژگان)

- ۶۲- (میرسین زاہری)  
ترجمه جمله: «ویروس کرونا آنقدر مرگبار است که همه دنیا را از وحشت پر کرده است و متأسفانه پزشکان هنوز قادر نیستند راه حل عملی (مفیدی) برای معالجه قربانیان آن پیدا کنند.»
- (۱) متغیر  
(۲) عملی  
(۳) طبیعی  
(۴) دوزبانه
- (واژگان)

- ۶۳- (علی شاکوهی)  
ترجمه جمله: «برخی از دانشمندان معتقدند که میانگین مدت زمانی که یک گونه حیوانی زنده می ماند عمدتاً به ژن های آن بستگی دارد، اما می تواند تحت تأثیر عوامل دیگر نیز باشد.»
- (۱) به طور برابر  
(۲) به طور تدریجی  
(۳) به طور مکرر  
(۴) عمدتاً، اصولاً
- (واژگان)



**ترجمه متن درک مطلب ۲:**

تهیه یک همبرگر خوشمزه در خانه آسان است. اما آیا این همبرگر بعد از اینکه به مدت شش ساعت روی میز آشپزخانه شما زیر نورهای بسیار روشن قرار گرفت، هنوز هم خوشمزه به نظر می‌رسد؟ اگر کسی بعد از آن شش ساعت عکس تهیه کند یا از این همبرگر فیلمبرداری کند، آیا کسی حاضر است آن را بخورد؟ مهمتر از همه، فکر می‌کنید می‌توانید میلیون‌ها نفر را مجبور کنید برای این همبرگر پول پرداخت کنند؟ این سؤالاتی است که شرکت‌های فست‌فود هنگام تولید تبلیغات یا چاپ تبلیغات برای محصولات خود، نگران آن هستند. فیلمبرداری و عکسبرداری اغلب ساعات زیادی طول می‌کشد. چراغ‌هایی که عکاسان استفاده می‌کنند می‌توانند بسیار داغ باشند. این شرایط می‌تواند باعث شود غذا برای مصرف‌کنندگان بالقوه کاملاً ناخوشایند به نظر برسد. بنابراین، موارد منو که در تبلیغات فست‌فود مشاهده می‌کنید، احتمالاً در واقع قابل خوردن نیستند.

اولین قدم برای ساختن همبرگر تبلیغاتی عالی، نان است. طراح مواد غذایی صدها نوع نان را دسته‌بندی می‌کند تا اینکه او یک نان عاری از چینی و چروک را پیدا کند. در مرحله بعد، طراح مواد غذایی با استفاده از چسب و موجین برای حداکثر جذابیت بصری، دانه کنجد را روی نان دوباره تنظیم می‌کند. سپس نان با یک محلول ضدآب اسپری می‌شود تا در اثر تماس با سایر مواد، نورها یا رطوبت موجود در اتاق تر نشود.

در مرحله بعد، طراح مواد غذایی یک تکه گوشت را به شکل یک دایره بی‌نقص درمی‌آورد. فقط قسمت خارجی گوشت پخته می‌شود - داخل آن نپخته باقی می‌ماند. سپس طراح مواد غذایی قسمت بیرونی گوشت را با مخلوطی از روغن، شیرۀ قند و رنگ قهوه‌ای خوراکی رنگ‌آمیزی می‌کند. رد گریل با استفاده از سیخ‌های داغ فلزی روی گوشت نگاشته می‌شوند.

سرانجام، طراح مواد غذایی به دنبال دوچین گوجه‌فرنگی و کاهو برای یافتن محصولات با ظاهر عالی می‌گردد. یک برگ کاهو و یک قطعه مرکزی از قرمزترین گوجه‌فرنگی انتخاب شده و سپس به آن‌ها گلیسرین پاشیده می‌شود تا ظاهری تازه را حفظ کنند (تازه به نظر برسند). اکنون این سؤال مطرح می‌شود که «آیا شما هنوز گرسنه هستید؟».

(امیرمسین مرار)

۷۷-

ترجمه جمله: «هدف اصلی نویسنده این است که توضیح دهد که شرکت‌های فست فود چگونه غذاهای خود را در تبلیغات تجاری لذیذ جلوه می‌دهند.» (درک مطلب)

(امیرمسین مرار)

۷۸-

ترجمه جمله: «همانطور که در پاراگراف «۱» استفاده می‌شود، یک چیزی خوراکی است اگر با خیال راحت قابل خوردن باشد.» (درک مطلب)

(امیرمسین مرار)

۷۹-

ترجمه جمله: «مطابق متن، یک طراح مواد غذایی که روی تبلیغات همبرگر کار می‌کند ممکن است از چسب برای نگه داشتن دانه‌های کنجد در یک ترتیب کامل بر روی نان، استفاده کند.» (درک مطلب)

(امیرمسین مرار)

۸۰-

ترجمه جمله: «براساس اطلاعات موجود در متن، بسیار مهم است که کاهو و گوجه فرنگی مورد استفاده در تبلیغ یک همبرگر فست‌فودی تازه به نظر برسند.» (درک مطلب)

(درک مطلب)

(امیرمسین مرار)

۷۱-

۱) ایستگاه (۲ صفحه)  
۳) تشعشع (۴ استخر) (کلوزتست)

(امیرمسین مرار)

۷۲-

۱) سوخت (۲ توربین)  
۳) برق (۴ ذغال سنگ) (کلوزتست)

**ترجمه متن درک مطلب ۱:**

به رغم جنه عظیم و داشتن سلول‌های بیشتر در مقایسه با انسان‌ها، سرطان در میان فیلهای بسیار نادر است و تحقیق جدید ممکن است دلیل آن را توضیح دهد. محققان دانشگاه یوتا در تحقیقی که در مجله امروز انجمن پزشکی آمریکا (JAMA) منتشر شده، بیان کرده‌اند که مشخص شده است که سلول‌های فیله در مقایسه با انسان‌ها که تنها دو تا (آلل) دارند، سی و هشت نسخه اصلاح شده ژن اضافی (آلل‌ها) دارند که p53، یک نابود کننده بسیار شناخته شده تومور را رمزگذاری می‌کند.

این گزارش همچنین بیان می‌کند که فیله‌ها همچنین دارای «ساز و کار قوی‌تری برای کشتن سلول‌های آسیب‌دیده» که می‌توانند سرطانی شوند، هستند. برطبق نظر این محققان، در میان سلول‌های جدا شده فیله‌ها، سلول‌های آسیب‌دیده و احتمالاً پیش‌سرطانی با سرعتی دو برابر سلول‌های انسانی سالم و پنج برابر سرعت سلول‌های انسانی مبتلا به سندروم Li-Fraumeni، که فقط دارای یک نسخه فعال p53 هستند، از بین می‌روند. افرادی که به این سندروم مبتلا هستند، بیش از ۹۰ درصد خطر ابتلای مادام‌العمر به سرطان در کودکان و بزرگسالان را دارند.

از آن‌جا که فیله‌ها بیش از صد برابر تعداد سلول‌های انسان را دارند، آن‌ها به نظر می‌رسند ۱۰۰ برابر شانس بیشتری داشته باشند تا سرطانی شوند. اما این‌طور نیست. جاشوا شیغمن، متخصص سرطان کودکان در موسسه سرطان هانتسمن در دانشکده پزشکی دانشگاه یوتا در بیانیه‌ای اظهار داشت: «با تمام استدلال‌های منطقی، تعداد چشمگیری از فیله‌ها می‌بایست دچار سرطان شوند، و در حقیقت، آن‌ها به دلیل ریسک بالای سرطان، تاکنون می‌بایست منقرض می‌شدند. ما فکر می‌کنیم که تولید p53های بیشتر روش طبیعت برای حفظ این گونه است.» در حقیقت، تحقیق وی نشان می‌دهد که میزان مرگ و میر ناشی از سرطان در فیله‌ها، که بین ۵۰ تا ۷۰ سال عمر می‌کنند، زیر پنج درصد است، در مقایسه با انسان‌ها که بین ۱۱ تا ۲۵ درصد است.

(علی شکوهی)

۷۳-

ترجمه جمله: «بر اساس متن، سلول‌های آسیب‌دیده و احتمالاً پیش‌سرطانی در افرادی که مبتلا به سندروم "Li-Fraumeni" هستند پنج برابر کندتر از سلول‌های فیله‌ها از بین می‌روند.» (درک مطلب)

(علی شکوهی)

۷۴-

ترجمه جمله: «برطبق یافته‌های علمی جاشوا شیغمن، میزان مرگ و میر ناشی از سرطان در فیله‌ها کم‌تر از انسان‌ها است.» (درک مطلب)

(علی شکوهی)

۷۵-

ترجمه جمله: «نویسنده این متن عمدتاً می‌خواهد بگوید که p53 نقش مهمی در از بین بردن سلول‌های سرطانی ایفا می‌کند.» (درک مطلب)

(علی شکوهی)

۷۶-

ترجمه جمله: «ضمیر "they" در پاراگراف سوم که زیر آن خط کشیده شده است، به «فیله‌ها» اشاره دارد.» (درک مطلب)

ریاضی و آمار (۳)

$$a_n = 4n^2 - n + 3k \xrightarrow[n=3]{a_3=0} 4(3)^2 - 3 + 3k = 0$$

$$\Rightarrow 33 + 3k = 0 \Rightarrow 3k = -33 \Rightarrow k = -11$$

$$a_n = 4n^2 - n - 33 \xrightarrow[n=7]{a_7} a_7 = 4(7)^2 - 7 - 33 = 156$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فظی، صفحه‌های ۵۳ تا ۶۰)

(گورشن داوری)

-۸۷

$$a_7 = (-2)^{7+1} = (-2)^8 = -8$$

$$\xrightarrow[n=1]{\text{فرد}} b_7 = 3b_7 - 2 = 3 \times 2 - 2 = 4$$

$$\xrightarrow[n=2]{\text{زوج}} b_7 = b_7 + 1 = 4 + 1 = 5$$

$$\Rightarrow a_7 + b_7 = -8 + 5 = -3$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فظی، صفحه‌های ۵۳ تا ۶۰)

(مهمر بهیرایی)

-۸۸

$$a_n = a_1 + (n-1)d$$

$$a_{10} - a_7 = 12 \Rightarrow (a_1 + 9d) - (a_1 + 6d) = 12$$

$$\Rightarrow 3d = 12 \Rightarrow d = 4$$

$$a_1 = \frac{d}{3} \xrightarrow{d=4} a_1 = \frac{4}{3}$$

$$S_n = \frac{n}{2}(2a_1 + (n-1)d) \Rightarrow S_{10} = \frac{10}{2} \times (4 + 36) = 200$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فظی، صفحه‌های ۶۱ تا ۷۲)

(علی امیری)

-۸۹

$$2, 5, 12, \dots$$

$$a_1, a_1+d, a_1+2d$$

$$\Rightarrow d = 5, a_1 = 2$$

$$a_k = 47 \Rightarrow a_1 + (k-1)d = 47$$

$$\Rightarrow 2 + (k-1)5 = 47 \Rightarrow k = 10$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فظی، صفحه‌های ۶۱ تا ۷۲)

(مهمر بهیرایی)

-۹۰

a را جمله اول و d را اختلاف مشترک این دنباله در نظر می‌گیریم. پس:

$$a_1 + a_2 + a_3 + a_4 + a_5 = 45$$

$$\Rightarrow 5a + 10d = 45 \Rightarrow a + 2d = 9$$

$$\text{جمله وسط: } a_3 = a + 2d = 9$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فظی، صفحه‌های ۶۱ تا ۷۲)

(مهمر بهیرایی)

-۸۱

$$a_1 = 1$$

$$a_2 = a_1 + 2 = 1 + 2 = 3$$

$$a_3 = a_2 + 3 = 3 + 3 = 6$$

$$a_4 = a_3 + 4 = 6 + 4 = 10$$

تذکر: اگر الگوی فوق را ادامه دهیم می‌توانیم برای آن جمله عمومی

$$a_n = \frac{n(n+1)}{2} \text{ را به دست آوریم.}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فظی، صفحه ۶۰)

(صین اسفینی)

-۸۲

$$\begin{cases} a_7 + a_7 = 12 \\ a_7 + a_8 = -3 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a_1 + 6d + a_1 + 2d = 12 \\ a_1 + d + a_1 + 4d = -3 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 2a_1 + 8d = 12 \\ 2a_1 + 5d = -3 \end{cases}$$

$$\Rightarrow 3d = 15 \Rightarrow d = 5$$

$$2a_1 + 8d = 12 \xrightarrow{d=5} 2a_1 + 40 = 12 \Rightarrow a_1 = -14$$

$$a_{10} = a_1 + 9d = -14 + 9 \times 5 = 31$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فظی، صفحه‌های ۶۱ تا ۷۲)

(گورشن داوری)

-۸۳

جمله‌های دنباله فیبوناچی به صورت زیر است:

$$1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55, 89, \dots$$

جمله دهم جمله نهم جمله ششم جمله سوم

$$2 + 8 + 34 + 55 = 99$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فظی، صفحه ۵۶)

(علی هاشمی)

-۸۴

$$a_1 = 2, d = -5 - 2 = -7$$

$$a_5 = 2 + (5-1)(-7) = 2 - 28 = -26$$

$$a_{10} = 2 + (10-1)(-7) = 2 - 63 = -61$$

$$a_5 - a_{10} = -26 - (-61) = 35$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فظی، صفحه‌های ۶۱ تا ۷۲)

(علی هاشمی)

-۸۵

$$a_7 = 5a_3 \Rightarrow a_1 + 6d = 5(a_1 + 2d)$$

$$\Rightarrow 2 + 6d = 5(2 + 2d) \Rightarrow 2 + 6d = 10 + 10d \Rightarrow -4d = 8$$

$$\Rightarrow d = \frac{8}{-4} = -2$$

$$S_{10} = \frac{10}{2}(2 \times 2 + 9 \times (-2)) = 5(4 - 18) = 5(-14) = -70$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فظی، صفحه‌های ۶۱ تا ۷۲)

(امیر زرانروز)

-۸۶

ابتدا با جایگذاری  $n = 3$  و  $a_3 = 0$  در جمله عمومی مقدار k را بدست

می‌آوریم:

علوم و فنون ادبی (۳)

۹۱-

(اعظم نوری‌نیا)

از آثار شعری موسوی گرمارودی می‌توان «صدای سبزه»، «خواب ارغوانی»، «برآشفتن گیسوی تاک» و «گوشواره عرش» را نام برد. پدیدآورندگان سایر آثار:

دری به خانه خورشید: سلمان هراتی / طوفان در پرانتز: از آثار منشور قیصر امین‌پور / در کوچه آفتاب: قیصر امین‌پور / دلاویزتر از سبزه، ظهور: علی مؤذنی / جای پای خون: سید مهدی شجاعی

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۷۷، ۷۸ و ۸۰)

۹۲-

(فرهاد علی‌نژاد)

جمال‌زاده در داستان‌های خود، بیشتر از اینکه به محتوا توجه داشته باشد، به سبک نویسندگی و کاربرد کلمات عامیانه و متداول در نثر توجه دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۷۱، ۷۳، ۷۴ و ۷۵)

۹۳-

(فرهاد علی‌نژاد)

موارد نادرست:

الف) در ادبیات این دوره نوآوری‌ها، اندیشه‌های باستان‌گرا و گرایش به شعرهای ترجمه‌ای مورد توجه قرار گرفت.

ت) پس از وقایع کودتای ۲۸ مرداد نوعی سرخوردگی در میان روشنفکران و شعرا پیدا شد و جریان سمبولیسم اجتماعی یا شعر نوی حماسی رواج یافت. (علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۶۸ تا ۷۰)

۹۴-

(اعظم نوری‌نیا)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: سید محمدحسین بهجت تبریزی: این شاعر بزرگ غزل‌سرای معاصر، از حافظ تأثیر فراوان پذیرفته است.

گزینه «۳»: علی اسفندیاری: آنچه کار نیما را از دیگر نوگرایان متمایز می‌کند، با برنامه‌بودن اوست.

گزینه «۴»: مهدی اخوان ثالث: حماسی بودن زبان و به‌کارگیری برخی از کاربردهای نحوی سبک خراسانی از ویژگی‌های شعر اوست.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۷۰ تا ۷۲)

۹۵-

(فرهاد علی‌نژاد)

- تهران مخوف: مرتضی مشفق کاظمی

- تنگسیر: صادق چوبک

- دهکده پرملال: امین فقیری

- همسایه‌ها: احمد محمود (دیگر آثار: مدار صفر درجه - زمین سوخته)

- چشم‌هایش: بزرگ علوی

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه ۷۳)

۹۶-

(کتاب آبی)

- ادبیات داستانی و نثر پس از انقلاب در شکل فراگیر خود در داستان کوتاه جلوه‌گر شد.

- از میان نویسندگان داستانی نسل انقلاب می‌توان به علی مؤذنی، احمد دهقان، مصطفی مستور، حبیب احمدزاده، سید مهدی شجاعی، رضا امیرخانی و محمدرضا سرشار اشاره کرد.

- علی‌محمد افغانی از نویسندگان نسل قبل از انقلاب است که بعد از انقلاب به همان روال قبل به کار ادبی خود ادامه دادند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۷۶، ۷۸ و ۷۹)

۹۷-

(کتاب آبی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: عراق: فراوانی گریه

گزینه «۲»: عراق: ناامیدی فراوان

گزینه «۳»: عراق: فراوانی شرمندگی

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۸۸ و ۸۹)

۹۸-

(همید مهرثی)

«نگران» ایهام دارد: ۱- نگرنده ۲- مضطرب

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۸۹ و ۹۰)

۹۹-

(رویا رهمانی)

«مدام» به معنای همیشه و پیوسته است، اما در ارتباط با مست، به معنی شراب هم هست.

تشریح سایر گزینه‌ها:

در سایر گزینه‌ها، ایهام وجود دارد:

گزینه «۱»: بازی: ۱- بازی کردن ۲- چون باز شکاری رفتار کردن

گزینه «۳»: خراب: ۱- مست ۲- نابود

گزینه «۴»: رود: ۱- نام یک ساز ۲- رودخانه

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

۱۰۰-

(سید علیرضا اهدری)

حافظ واژه «دور» را در دو معنای احتمالی «دوران» و «گرد نشستن عرفا در هنگام شراب‌خواری» به‌کار برده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۸۹ تا ۹۱)

۱۰۱-

(عارف‌سادات طباطبایی‌نژاد)

(صورت داشتن) ایهام تناسب دارد ۱- پذیرفتنی است ۲- چهره که با یوسف تناسب دارد

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مقام: ۱- جایگاه و مقام ۲- پرده موسیقی

گزینه «۳»: به پا دارم: ۱- در پا داشتن و گرفتار بودن ۲- بنا کردن

گزینه «۴»: گوشمال: ۱- تنبیه کردن ۲- کوب کردن ساز

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۸۹ و ۹۰)

۱۰۸- (سیر علیرضا امیری)  
در هجاهای هشتم و نهم مصراع دوم بیت گزینه «۴» قلب به کار رفته است.  
(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۸۶)

۱۰۹- (عارف سادات طباطبایی نژاد)  
بیت الف: دارای اختیار «آمدن فاعلاتن به جای فاعلاتن» است:

U - / - - UU / - - UU / - - U -  
U - / - - UU / - - UU / - - U -

بیت ب: دارای تغییر کمیت مصوت کوتاه در رکن دوم مصراع اول و رکن اول مصراع دوم است:

U - / - - U / - UU / - - U -  
U - / - - U / - - U / - UU

بیت ج: وزن دوری است و در پایان نیم مصراع، دارای اختیار وزنی هجای پایانی است:

- / - U - - / - / - U - -  
- / - U - - / - / - U - -

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۱۱۰- (سیر علیرضا امیری)  
برانگیزیم- بگریزیم= (U - - -) اختیار وزنی بلند بودن هجای پایانی مصراع خیز تا فتنه‌ای/ یک زمان از= (U - -) آمدن فاعلاتن به جای فاعلاتن  
گریزیم- ریزیم= (- -) ابدال هجای ماقبل آخر

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

### عربی زبان قرآن (۳)

۱۱۱- (سیر ممبرعلی مرتضوی)  
«عندما» وقتی، هنگامی که / «نستطیع» می‌توانیم (رد گزینه‌های ۲ و ۴) /  
«أن نعمل أكثر»: بیشتر کار کنیم (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «نحل»: حل کنیم /  
«مشاكل قد وقعت لنا»: مشکلاتی که برایمان اتفاق افتاده‌اند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «لا نلجأ»: پناه نمی‌آوریم (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۱۲- (سیر ممبرعلی مرتضوی)  
«لعل»: امید است، شاید / «المواطنین»: هم‌وطنان (رد گزینه ۴) /  
«یجتنبون»: اجتناب (دوری) کنند / «مما»: از آن چه / «یؤدی إلی»: منجر به  
... می‌شود / «موت الحيوانات»: مرگ حیوانات (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «لکی  
یستمر»: تا ادامه پیدا کند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «توازن الطبیعة»: تعادل  
طبیعت (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۱۳- (سیر ممبرعلی مرتضوی)  
«لا یهلك إلا من ...»: (اسلوب حصر) تنها کسی نابود می‌شود که ... (رد  
گزینه‌های ۱ و ۴) / «لم یعرف»: ندانسته است، نشناخته است / «قدره»: قدر  
خود / «عرف قدرک»: قدر خود را بدان / «لا تسمح لأحد»: به کسی اجازه نده  
(رد گزینه ۳) / «أن یقلل منه»: از آن کم کند (رد گزینه ۳)

(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۰۲- (عارف سادات طباطبایی نژاد)  
در گزینه «۱»، ایهام تناسب و تلمیح وجود ندارد. سه گزینه دیگر به داستان  
خسرو و شیرین و فرهاد تلمیح دارند. در گزینه‌های «۲ و ۳» کلمه  
«شیرین» و در گزینه «۴»، کلمه «شور» ایهام تناسب دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، ترکیبی)

۱۰۳- (همید مهرثی)

بیت «ج»: ایهام: شرع: ۱- دین، مذهب ۲- راه و روش  
بیت «د»: اغراق: اغراق شاعر در شدت غم یار که بعد از مرگ، از قبر او  
تیرهای غم معشوق بیرون می‌آیند.  
بیت «الف»: ایهام تناسب: مدام: پیوسته ۲- شراب که در این معنا با مست و  
خمار تناسب دارد.

بیت «ب»: مجاز: «شهر» مجاز از مردم شهر  
(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، ترکیبی)

۱۰۴- (کتاب آبی)

«شیرین» در دو معنای: ۱- دل‌نشین و مطبوع ۲- معشوقه فرهاد، ایهام دارد  
و نه ایهام تناسب.

#### تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تضاد: ابله - عاقل، آید - برود

گزینه «۲»: اغراق در سوختن شاعر

گزینه «۳»: ایهام: شانه: ۱- کتف ۲- شانه مو

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، ترکیبی)

۱۰۵- (سیر علیرضا امیری)

آخرین هجای هر دو مصراع بیت گزینه «۴» بلند هستند (نا، عا). بنابراین  
اختیار وزنی ندارد اما در سایر گزینه‌ها به ترتیب «راق و یاق - ته و ته -  
روش و جوش» هجاهای کشیده یا کوتاه هستند که بنابر اختیار شاعری بلند  
تلفظ می‌شوند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۸۳ و ۸۴)

۱۰۶- (همید مهرثی)

اختیار شاعری «آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن» در سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در رکن اول مصراع دوم

گزینه «۳»: در رکن اول هر دو مصراع

گزینه «۴»: در رکن اول مصراع اول

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۸۴)

۱۰۷- (نسرین حق پرست)

تمام ابیات بر وزن «فاعلاتن فاعلاتن فعلن» است. بیت گزینه «۳»  
ابدال ندارد.

|    |   |    |    |   |   |    |     |   |   |    |     |   |   |     |
|----|---|----|----|---|---|----|-----|---|---|----|-----|---|---|-----|
| هر | ک | سی | نع | ر | ی | تس | بیه | ح | ج | ما | د   | ت | ش | نید |
| -  | - | -  | -  | - | - | -  | -   | - | - | -  | -   | - | - | -   |
| تا | ن | بر | دش | پ | س | را | پر  | د | ی | سب | حان | ن | ن | شست |

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۸۵)

۱۲۰- (معمد صارق مهنی)  
در گزینه «۲»، «نظافة» و «هتّام» صحیح است.  
(عربی (۳)، ضبط حرکات، ترکیبی)

۱۲۱- (سیر ممبرعلی مرتضوی)  
**تشریح سایر گزینه‌ها:**  
گزینه «۱»: «الثانی: مبتدا و مرفوع بالضمّة» نادرست است. «وعاء» دوم، خبر  
إن و مرفوع است.  
گزینه «۳»: «مع فاعله جملة فعلیة» نادرست است. فعل مجهول، فاعل ندارد،  
بلکه نائب فاعل دارد.  
گزینه «۴»: «معرف بالعلمیة» نادرست است. «معرف بأل» صحیح است.  
(عربی (۳)، تحلیل صرفی و محل اعرابی، صفحه ۴۴)

۱۲۲- (نور امسکی)  
**تشریح سایر گزینه‌ها:**  
گزینه «۱»: «اسم مکان» نادرست است. «اسم فاعل» صحیح است.  
گزینه «۲»: «مزرعته»: جارّ و مجرور» نادرست است. «فی مزرعة» جار و  
مجرور است.  
گزینه «۴»: «حروفه الأصلیة أو مادته: ی ه د» نادرست است. «ه د د»  
صحیح است.  
(عربی (۳)، تحلیل صرفی و محل اعرابی، صفحه ۵۸)

۱۲۳- (سیر ممبرعلی مرتضوی)  
**تشریح سایر گزینه‌ها:**  
گزینه «۱»: «مفعول مطلق لیبان نوع الفعل» نادرست است. «تصحیحاً»  
مفعول مطلق تأکیدی است.  
گزینه «۲»: «مجرد ثلاثی» نادرست است. فعل مزید ثلاثی از باب مفاعلة است.  
گزینه «۳»: «ماضیه: تصحّح/ نائب فاعله: ضمیر» نادرست است. ماضی آن  
«صحّح» و نائب فاعلش، «الأخطاء» است.  
(عربی (۳)، تحلیل صرفی و محل اعرابی، ترکیبی)

۱۲۴- (کتاب آبی)  
کاری که باعث درد می شود: دردآور ← المؤلّم (به شکل اسم مفعول)  
نادرست است؛ درست آن: المؤلّم (به شکل اسم فاعل)  
**ترجمه سایر گزینه‌ها:**  
(۱) برای تعجب از ستم یک شخص استفاده می شود ← چه ستمگر است.  
(۲) دانای متخصص به امور شغلی ← کارشناس  
(۳) کسی که دعوت شده است ← دعوت شده  
(عربی (۳)، مفهومی، ترکیبی)

۱۲۵- (معمد صارق مهنی)  
در گزینه «۴»، «ألاً» در واقع «أن + لا» است که قبل از فعل مضارع آمده  
است. در سایر گزینه‌ها «ألاً»، ادات استثناء، داریم و اسلوب استثناء برقرار  
است.  
(عربی (۳)، استثناء، صفحه ۴۳)

۱۱۴- (کتاب آبی)  
«لا يمكن الاعتماد إلّا مرة واحدة»: فقط یک بار می شود اعتماد کرد / «لأنّ»:  
چون / «یأس»: ناامید می شود / «فی تلك المرّة الأولى»: در همان بار اول /  
«فإنهم»: چه آن‌ها / «لا يحسنون»: خوب انجام نمی دهند / «عملاً»: هیچ کاری  
**تشریح سایر گزینه‌ها:**  
در گزینه «۱»: «حتی»، «هم» و «ناامید می کنند» نادرست‌اند.  
در گزینه «۳»: «اصلاً قابل اعتماد نیستند»، «حتی برای»، «ناامید می کنند» و  
«از عهده هیچ کاری خوب بر نمی آیند» نادرست‌اند.  
در گزینه «۴»: «قابل اعتماد هستند»، «سبب ناامیدی انسان می شوند» و «از  
عهده هیچ کار درستی بر نمی آیند» نادرست‌اند.  
(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۱۵- (کتاب آبی)  
«الذی»: کسی که / «صتّب»: صبر کرده است / «علی صعوبات الذهر»: بر  
سختی‌های روزگار / «فقد ذاق»: چشیده است / «ذوقاً» (مفعول مطلق  
تأکیدی): حتماً / «خلو الحیاة و مرّها»: شیرینی و تلخی زندگی را  
(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۱۶- (سیر ممبرعلی مرتضوی)  
بعد از «إلّا»، کلمه «من» آمده و محصور شده است، پس در ترجمه باید لفظ  
«فقط» را قبل از «کسی که...» بیآوریم؛ ترجمه صحیح: در سختی‌هایمان  
فقط از کسی یاری خواهیم خواست که بی‌منت یاری کند!  
(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۱۷- (کتاب آبی)  
ترجمه درست: «معلمان صادقانه به کشورشان خدمت می کنند»  
(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۱۸- (سین رضایی)  
این کودکان: «هؤلاء الأطفال» (رد سایر گزینه‌ها) / می‌خواستند: ماضی  
استمراری) «کان ... بریدون» (رد گزینه ۳) / بمانند (در این جا): «أن تبقی»  
(رد گزینه‌های ۱ و ۳) / نزدشان: «لديهم» / زمان بیش‌تری: «وقتهاً أكثر  
(أطول)»  
(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۱۹- (سیر ممبرعلی مرتضوی)  
با ترجمه گزینه‌ها، عبارت نامناسب قابل تشخیص است:  
گزینه «۱»: هر که کارش خوب باشد، دنیا را زیبا می‌بیند!  
گزینه «۲»: لبخند ارزشمند از وجودی خندان سرچشمه گرفته است!  
گزینه «۳»: کسی که درون گرفته‌ای دارد، زیبایی را نمی‌بیند!  
گزینه «۴»: تو بی شک دنیا را از میان عینکت می‌بینی!  
(عربی (۳)، مفهومی، ترکیبی)

تاریخ (۳)

۱۳۱- (علی مومر کریمی)

هدف رضاشاه از اسکان اجباری عشایر، مهار کردن نیروی رزمی عشایر بود. این اقدام، از رونق دامداری کشور کاست و باعث شد که کشور از نظر دامی به بیگانه نیازمند شود.

(تاریخ (۳)، ایران در دوره حکومت رضا شاه، صفحه ۹۴)

۱۳۲- (علی مومر کریمی)

رضاخان با استفاده از فرصتی که از سفر احمدشاه به اروپا پیش آمده بود، اوضاع و شرایط داخلی را برای رسیدن به سلطنت مناسب دید و برای رسیدن به اهدافش ابتدا پیشنهاد کرد به جای حکومت سلطنتی، حکومت جمهوری در ایران تأسیس شود.

(تاریخ (۳)، ایران در دوره حکومت رضا شاه، صفحه ۹۲)

۱۳۳- (علی مومر کریمی)

رضاشاه می دانست که نمی تواند مدرس را مانند دیگر مخالفان، بدون توجه به عکس العمل مردم به راحتی از بین ببرد، از این رو درصدد برآمد که ابتدا او را تبعید کند.

رضاشاه پس از آنکه قدرت خویش را تثبیت کرد، مدرس را در کاشمر مسموم کرد و به شهادت رساند.

(تاریخ (۳)، ایران در دوره حکومت رضا شاه، صفحه های ۹۵ و ۹۶)

۱۳۴- (میلاد هوشیار)

اساس برنامه صنعتی استالین، بر تولید کالاهای سرمایه ای و سلاح های جنگی استوار بود. با اجرای این برنامه، تولید ماشین آلات صنعتی، نفت، برق، فولاد و زغال سنگ به طرز فوق العاده ای افزایش یافت.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی دوم و جهان پس از آن، صفحه های ۹۸ و ۹۹)

۱۳۵- (علی مومر کریمی)

پس از موفقیت نازی ها در انتخابات مجلس، هیتلر با حمایت صاحبان صنایع، اشراف زمین دار و افسران ارتش، صدراعظم آلمان شد.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی دوم و جهان پس از آن، صفحه ۱۰۰)

۱۳۶- (میلاد هوشیار)

پس از اشغال ایران توسط نیروهای متفقین، رضاشاه به نفع پسرش، محمدرضا وادار به کناره گیری از سلطنت شد و به جزیره موریس در جنوب غربی اقیانوس هند تبعید گردید.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی دوم و جهان پس از آن، صفحه ۱۰۸)

۱۲۶-

(کتاب آبی)

در گزینه «۳»، «حالات» مستثنی منه است. در سایر گزینه ها مستثنی منه درست بیان شده است.

(عربی (۳)، استثناء، صفحه های ۴۳ تا ۴۵)

۱۲۷-

(سید مومرعلی مرتضوی)

جمله قبل از إلاً ناقص و ناتمام است و نیاز به مفعول به (مستثنی منه) دارد. مستثنی منه در سایر گزینه ها موجود و جمله قبل از حرف استثنا کامل است. (به ترتیب «زخارف، ضمیر نا و تلامیذ» مستثنی منه هستند.)

(عربی (۳)، استثناء، صفحه های ۴۳ تا ۴۵)

۱۲۸-

(سید مومرعلی مرتضوی)

فعل «أخذ» در این عبارت، به معنای «شروع به ... کرد» است و بر شروع وقوع فعل تأکید دارد.

**تشریح سایر گزینه ها:**

گزینه «۱»: «أخذ» در این معنی با «إستلم» تحویل گرفت مترادف نیست.

گزینه «۲»: در جمله داده شده مفعول مطلق تأکیدی نداریم.

گزینه «۴»: در جمله داده شده «إزدیاداً» مفعول مطلق نوعی است اما برای بیان نوع فعل «إزداد» آمده است.

(عربی (۳)، مفعول مطلق، صفحه ۵۶)

۱۲۹-

(کتاب آبی)

برای کسی که در وقوع انجام کاری شک می کند، باید از مفعول مطلق تأکیدی استفاده کرد که تنها در این گزینه آمده است: (حساباً).

**تشریح سایر گزینه ها:**

گزینه «۱»: «ذکراً» مفعول به دوم برای فعل متعدی و دو مفعولی «آتینا» است.

گزینه «۲»: «ذکراً» مفعول مطلق نوعی است.

گزینه «۴»: «فتحاً» مفعول مطلق نوعی است.

(عربی (۳)، مفعول مطلق، صفحه های ۵۹ تا ۶۲)

۱۳۰-

(نویز امساک)

در گزینه «۲»، «إصابة» مفعول مطلق تأکیدی است، زیرا بعد از آن صفت یا مضاف الیه نیامده است. در سایر گزینه ها مفعول مطلق نوعی داریم.

**تشریح سایر گزینه ها:**

گزینه «۱»: «خروجاً» مفعول مطلق نوعی است، چون بعد از آن صفت آمده است.

گزینه «۳»: «مواجهه» مفعول مطلق نوعی است، چون بعد از آن صفت آمده است.

گزینه «۴»: «معاهدة» مفعول مطلق نوعی است، چون بعد از آن مضاف الیه آمده است.

(عربی (۳)، مفعول مطلق، صفحه های ۵۹ تا ۶۲)

۱۴۵- (بعروز یضی)  
استفاده از اتوبوس‌های برقی سابقه‌ای بسیار طولانی دارند. این اتوبوس‌ها هوا را آلوده نمی‌کنند و عمر موتورشان زیاد است.  
(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۶۹)

۱۴۶- (فاطمه سقایی)  
کشور ایران موقعیت جغرافیایی و ترابری بسیار مناسبی در منطقه جنوب غربی آسیا و قفقاز دارد. از این رو، سرمایه‌گذاری در زمینه توسعه حمل‌ونقل، به‌ویژه حمل‌ونقل آبی و ریلی، می‌تواند موجب پیشرفت اقتصاد و گسترش تجارت کشور ما با سایر کشورها شود.

پلیس راهور نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، پایش امنیت و ایمنی حمل‌ونقل را در جاده‌ها، فرودگاه‌ها و ایستگاه‌های راه‌آهن و مسیرها بر عهده دارند.  
(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۷۱)

۱۴۷- (فاطمه سقایی)  
با توجه به حرکت کره زمین از غرب به شرق، مناطق مختلف کره زمین واقع بر نصف‌النهارها پی‌درپی در مقابل خورشید قرار می‌گیرند. به این ترتیب، نقاط شرقی زودتر از نقاط غربی در مقابل خورشید قرار می‌گیرند. مشاهد در شرق تهران قرار دارد، پس اذان صبح آن زودتر از تهران است.  
(جغرافیا (۳)، فنون و مهارت‌های جغرافیایی، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

۱۴۸- (فاطمه سقایی)  
هنگام عبور از خط روزگردان، از غرب به شرق، باید یک روز به تقویم اضافه شود و برعکس، هنگام عبور از شرق به غرب، باید یک روز از تقویم کم شود.  
(جغرافیا (۳)، فنون و مهارت‌های جغرافیایی، صفحه ۷۵)

۱۴۹- (فاطمه سقایی)  
محیط کره زمین ۳۶° درجه است و در هر ساعت، ۱۵ درجه از طول جغرافیایی از جلوی خورشید عبور می‌کند؛ بنابراین، اختلاف زمانی دو نقطه ذکر شده در صورت سؤال، ۱۰ ساعت است.

#### تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اختلاف زمانی این دو مکان، ۱۰ ساعت است.

گزینه «۲»: با توجه به اینکه طول جغرافیایی هر نیمکره، ۱۸۰ درجه است، ممکن است هر دو نقطه در نیمکره شرقی یا هر دو در نیمکره غربی قرار داشته باشند.

گزینه «۴»: در صورت عبور از خط روزگردان، اختلاف روز تقویمی به وجود می‌آید.

(جغرافیا (۳)، فنون و مهارت‌های جغرافیایی، صفحه ۷۶)

۱۵۰- (آزاده میرزایی)  
سامانه موقعیت‌یابی جهانی جی‌پی‌اس (GPS) متشکل از حداقل ۲۴ ماهواره است که به‌طور شبانه‌روزی در یک مدار دقیق، زمین را دور می‌زنند و سیگنال‌های حاوی اطلاعات را به زمین می‌فرستند. سامانه جی‌پی‌اس که متخصصان در ایالات متحده آمریکا آن را طراحی کرده و در فضا قرار داده‌اند، ابتدا برای مقاصد نظامی تولید شد.

(جغرافیا (۳)، فنون و مهارت‌های جغرافیایی، صفحه ۷۷)

۱۳۷- (علی ممدکری)  
به دنبال قیام ۳۰ تیر، شاه که موقعیت خود را در خطر می‌دید، به ناچار به استعفا قوام از نخست‌وزیری و بازگشت مجدد دکتر مصدق رضایت داد.  
(تاریخ (۳)، نهضت ملی شدن صنعت نفت ایران، صفحه ۱۲۰)

۱۳۸- (آزاده میرزایی)  
نمایندگان مخالف قرارداد الحاقی نفت در مجلس شانزدهم، ضمن مخالفت با این قرارداد، طرح ملی شدن صنعت نفت ایران را پیشنهاد کردند.  
(تاریخ (۳)، نهضت ملی شدن صنعت نفت ایران، صفحه ۱۱۷)

۱۳۹- (میلاد هوشیار)  
یک سال و اندی پس از کودتای ۲۸ مرداد، حکومت پهلوی با انگلستان و آمریکا درباره مسئله نفت به توافق رسید و تولید و فروش نفت ایران را به کنسرسیومی از شرکت‌های نفتی انگلیسی، آمریکایی، هلندی و فرانسوی واگذار کرد.

(تاریخ (۳)، نهضت ملی شدن صنعت نفت ایران، صفحه ۱۲۴)

۱۴۰- (میلاد هوشیار)  
انورسادات، رئیس‌جمهور مصر، نخستین رئیس یک کشور عرب و مسلمان بود که با وساطت آمریکا با اسرائیل پیمان صلح امضا کرد.  
(تاریخ (۳)، بنگ جهانی رو، و جهان پس از آن، صفحه ۱۱۱)

### جغرافیا (۳)

۱۴۱- (فاطمه سقایی)  
حمل‌ونقل پایدار یعنی حمل‌ونقلی که در آن نیازهای مربوط به حمل‌ونقل به‌خوبی رفع شود و دسترسی عادلانه همه مردم، ایمنی آن‌ها و سلامت محیط‌زیست در برنامه‌ریزی برای حال و آینده در نظر گرفته شود.  
(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۵۹)

۱۴۲- (آزاده میرزایی)  
 $100 \times$  طول مسیر قابل‌احداث بین دو مکان = شاخص انحراف طول مسیر مستقیم بین دو مکان  
(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۶۰)

۱۴۳- (ممدعلی فطیپی باگی)  
تعداد نقاط بیشتر به معنای تراکم رفت و آمد و تأخیر زمانی بیشتر است.  
(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۶۱)

۱۴۴- (فاطمه سقایی)  
در مدیریت و برنامه‌ریزی حمل‌ونقل، به عواملی چون دسترسی (مانند تعیین یک روستا یا شهر به‌عنوان مرکز خدمات‌دهی به سایر سکونتگاه‌های اطراف)، نوع و حجم محموله‌ها (مانند تفاوت شیوه حمل کالاهای گران‌قیمت با محموله‌های دیگر)، سرعت و زمان انتقال، هزینه، تقاضا، ویژگی‌های طبیعی، حفظ محیط‌زیست (مانند آلودگی و فرسایش خاک، در پی احداث جاده‌ها) و ایمنی توجه می‌شود.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه‌های ۵۹ تا ۶۳)

جامعه‌شناسی ۳

۱۵۱-

(ارغوان عبدالملکی)  
حکومت پاپ بر واتیکان و کلیسای جهانی کاتولیک از جمله حکومت‌های  
مونارشی دانسته شده است.

جمهوری حکومت اکثریت بر اساس فضیلت است.

از نمونه‌های الیگارش، حکومت اقلیتی از سرمایه‌داران است که در برابر  
اکثریت مردم مسئول نیستند و قدرت را در جهت منافع خود به کار  
می‌گیرند

(جامعه‌شناسی (۳)، قدرت اجتماعی، صفحه‌های ۶۱ و ۶۲)

۱۵۲-

(مبیناسارات تاپیک)  
با توجه به صورت سؤال، گزینه‌ای باید انتخاب شود که بخش نخست آن، در  
رابطه با مخالفان قشربندی اجتماعی، درست و بخش دوم آن، در رابطه با  
طرفداران قشربندی اجتماعی نادرست باشد.

قسمت دوم گزینه «۲» در رابطه با رویکرد سوم (طرفداران عدالت اجتماعی)  
است.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۱ تا ۷۴)

۱۵۳-

(کتاب آبی)  
طبیعت یک نظم جهان‌شمول دارد؛ یعنی قوانین طبیعت در همهٔ مکان‌ها  
و زمان‌ها یکسان‌اند. از این‌رو نتایج مطالعه بر روی طبیعت در هر مکان و  
زمانی می‌تواند به تمام مکان و زمان‌ها تعمیم داده شود.

جامعه‌شناسی تبیینی با منحصر کردن علم به علوم تجربی، ارزش‌های  
انسانی از جمله ارزش‌های سیاسی را قابل مطالعه نمی‌داند.

وقتی علوم اجتماعی برای مطالعهٔ هر فرهنگ مجبور باشد که آن فرهنگ  
را فقط از منظر مردمی که آن‌ها را پذیرفته‌اند، ببیند و بررسی کند امکان  
مقایسه و داورای فرهنگ‌ها از بین می‌رود.

(جامعه‌شناسی (۳)، قدرت اجتماعی، صفحه‌های ۶۵ و ۶۶)

۱۵۴-

(کتاب آبی)  
قدرت مقبول ← همراه با تبعیت است.

قدرت غیرمشروع ← فقدان مشروعیت یا مشروعیت دروغین (ایدئولوژی  
های بشری)

(جامعه‌شناسی (۳)، قدرت اجتماعی، صفحه‌های ۵۷ و ۵۸)

۱۵۵-

(مبیناسارات تاپیک)  
وجه اشتراک جامعه‌شناسان انتقادی و تفسیری:

تمامی معانی و ارزش‌ها ساخته و پرداخته اراده‌های افراد، گروه‌ها و  
فرهنگ‌ها است.

بر توانایی و خلاقیت افراد در ساختن جهان اجتماعی تأکید می‌کنند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه ۷۷)

۱۵۶-

(کتاب آبی)  
مهارت و پایگاه اجتماعی ← نابرابری اجتماعی

زبان و لهجه ← تفاوت اسمی

قد و ضریب هوشی ← نابرابری طبیعی

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه ۶۹)

۱۵۷-

(کتاب آبی)  
طرفداران رویکرد سوم، عدالت اجتماعی را مهم می‌دانند و معتقدند افراد  
توانمند به اندازهٔ استحقاقی که دارند، می‌توانند از مزایای اجتماعی برخوردار  
شوند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه ۷۳)

۱۵۸-

(مبیناسارات تاپیک)  
در اواخر قرن بیستم، هویت به جای قشربندی و کشمکش طبقاتی محور  
اصلی مباحث فکری و سیاسی شد.

در مدل تکثرگرا تفاوت‌های موجود میان گروه‌های قومی و زبانی حفظ و  
حتی تشدید می‌گردد.

سیاست هویت، محصول دوران پسامدرن است و بر تفاوت‌های هویت‌های  
خاص و محلی تأکید می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۸۵ و ۸۶)

۱۵۹-

(مبیناسارات تاپیک)  
در مدل تکثرگرا بر فرصت سهیم شدن اقوام و گروه‌های مختلف در قدرت  
سیاسی، تأکید می‌شود.

همانندسازی، مدل رایج سیاست‌گذاری هویت در دورهٔ مدرن بود.

شناخت متقابل هویت‌ها (تعارف)، در مقابل دو الگوی همانندسازی و  
تکثرگرا قرار گرفته است.

سیاست هویت، پیامد دوران پسامدرن است.

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۸۵ تا ۸۷)

۱۶۰-

(مبیناسارات تاپیک)  
نگاه از درون به پدیده‌ها ← شیوهٔ مطالعهٔ جامعه‌شناسی تفسیری

کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها ← موضوع جامعه‌شناسی تفسیری

کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن ← موضوع جامعه‌شناسی انتقادی

معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی ← هدف جامعه‌شناسی  
تفسیری

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه ۹۱)



فلسفه دوازدهم

۱۶۱-

(فاطمه سارات شریف زاره)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: عقول حقایق اشیا را شهود می‌کنند و به مفاهیم و استدلال نیازی ندارند.

گزینه «۳»: فیلسوفان با دلیل و برهان وجود عقول را اثبات می‌کنند.

گزینه «۴»: عالم عقل با حواس ظاهری قابل درک و شناسایی نیست.

(فلسفه (۲)، عقل در فلسفه (۱)، صفحه ۵۰)

۱۶۲-

(فرهاد قاسمی نژاد)

هراکلیتوس از حقیقتی به نام لوگوس سخن می‌گوید. لوگوس دو معنا دارد، عقل و نطق. کلمه و سخن و نطق از نظر او ظهور و پرتو عقل است، همانطور که در نگاه حکمای ایران باستان، عقل انسان مظهر خرد خداوند است.

(فلسفه (۲)، عقل در فلسفه (۱)، صفحه‌های ۵۰ و ۵۱)

۱۶۳-

(فرهاد قاسمی نژاد)

فیلسوفان گذشته مثل ارسطو و ابن‌سینا عقیده داشتند که عقل مفاهیم فلسفی را از واقعیت گرفته و انتزاع کرده است.

(فلسفه (۲)، عقل در فلسفه (۱)، صفحه ۵۴)

۱۶۴-

(فاطمه سارات شریف زاره)

کانت اشاره‌ای به عقل به عنوان یک حقیقت برتر و متعالی (عقول) نداشت. (رد گزینه ۱) اوگوست کنت معتقد به شناخت تجربی بود نه دکارت (رد گزینه ۲) کانت معتقد بود که مفاهیم ساختار ذهن انسان هستند و عقل و ذهن اشیای خارجی را در این ساختار درک می‌کنند، او معتقد به شناخت شهودی نبود. (رد گزینه ۴)

(فلسفه (۲)، عقل در فلسفه (۱)، صفحه ۵۴)

۱۶۵-

(فاطمه دانشور)

برخی جریان‌ها می‌کوشیدند نشان دهند که برخی روش‌های عقلی در مسائل دینی کاربردی ندارند و کسانی که از این روش‌ها استفاده می‌کنند، مرتکب خطا می‌شوند. به همین دلیل درصد محدود کردن اعتبار و کارآمدی عقل بر می‌آمدند.

(فلسفه (۲)، عقل در فلسفه (۲)، صفحه ۵۶)

۱۶۶-

(فاطمه دانشور)

فیلسوفان مسلمان همگی از هر دو مصداق عقل سخن گفته‌اند که یکی پرتو یا مظهری از دیگر است. عقل به عنوان وجودی برتر و عقل انسان‌ها (قوة استدلال و شناخت) که مظهری از همان وجود متعالی است.

(فلسفه (۲)، عقل در فلسفه (۲)، صفحه ۵۹)

۱۶۷-

(مبیر پیرمینیو)

اولین مخلوق خدا عقل است، اما عقل فعال نیست. اولین عقل، سایر عقول (از جمله عقل فعال) را به وجود می‌آورد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مقام عقل فعال نسبت به انسان مانند آفتاب است نسبت به چشم.

گزینه «۳»: عقل فعال نخست چیزی در قوه عقل آدمی اضافه می‌کند.

گزینه «۴»: با آنچه عقل فعال به قوه عقل انسان اضافه می‌کند، فعالیت عقلی برای انسان ممکن می‌شود و عقل به درک حقایق نائل می‌شود.

(فلسفه (۲)، عقل در فلسفه (۲)، صفحه ۵۹)

۱۶۸-

(کتاب آبی)

عقل فعال نیز نخست چیزی در قوه عقلی آدمی اضافه می‌کند؛ به طوری که فعالیت عقلی برای انسان ممکن می‌شود و در نتیجه، عقل شروع به فعالیت می‌کند و به ادراک حقایق نائل می‌شود.

(فلسفه (۲)، عقل در فلسفه (۲)، صفحه ۵۹)

۱۶۹-

(فرهاد قاسمی نژاد)

وحی، عالی‌ترین مرتبه شهود است که به پیامبران الهی اختصاص دارد و پیامبران از این طریق برترین دانش‌ها و معارف را دریافت می‌کنند و در اختیار انسان‌های دیگر قرار می‌دهند.

(فلسفه (۲)، عقل در فلسفه (۲)، صفحه ۶۲)

۱۷۰-

(کتاب آبی)

چون ما انسان‌ها توانمندی‌های عقلی محدود و متفاوتی داریم، ممکن است از استدلال عقلی درست استفاده نکنیم و به نتایج نادرستی برسیم و احساس کنیم میان دستاوردهای عقل ما و داده‌های وحی تعارض‌هایی وجود دارد.

(فلسفه (۲)، عقل در فلسفه (۲)، صفحه ۶۲)

ریاضی و آمار (۳)

-۱۷۵

(معمد بهیرایی)

$$y = \left(\frac{4}{9}\right)^x \xrightarrow{x=\frac{1}{2}} y = \left(\frac{4}{9}\right)^{\frac{1}{2}} = \left(\frac{2}{3}\right)^{\frac{1}{2}} = \sqrt{\frac{2}{3}} = \frac{\sqrt{2}}{\sqrt{3}} = \frac{\sqrt{2}}{\sqrt{3}} \Rightarrow a = \frac{\sqrt{2}}{\sqrt{3}}$$

$$y = \left(\frac{4}{9}\right)^x \xrightarrow{y=\frac{2}{3}} \left(\frac{4}{9}\right)^x = \frac{2}{3} \Rightarrow \left(\frac{2}{3}\right)^{2x} = \left(\frac{2}{3}\right)^1$$

$$\Rightarrow 2x = 1 \Rightarrow x = \frac{1}{2} \Rightarrow b = \frac{1}{2}$$

$$a + b = \frac{\sqrt{2}}{\sqrt{3}} + \frac{1}{2} = \frac{2\sqrt{2} + \sqrt{3}}{2\sqrt{3}}$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۹۵ تا ۱۰۲)

-۱۷۶

(عمید زرین‌کفش)

$$\frac{\frac{3}{8} \times \frac{7}{15}}{(96)^{\frac{1}{5}} \times (27)^{\frac{1}{5}}} = \frac{\frac{3}{2^3} \times \frac{7}{3^2}}{(3^2 \times 2)^{\frac{1}{5}} \times (3^3)^{\frac{1}{5}}}$$

$$= \frac{(2^5 \times 3)^{\frac{1}{5}} \times 3^{\frac{7}{5}}}{2^{\frac{3}{5}} \times 3^{\frac{2}{5}} \times 3^{\frac{3}{5}}} = \frac{2^{\frac{1}{5}} \times 3^{\frac{7}{5}}}{2^{\frac{3}{5}} \times 3^{\frac{5}{5}}} = 2^{-\frac{2}{5}} \times 3^{\frac{2}{5}} = 3^{\frac{2}{5}} = 3^{\frac{2}{5}} = 9^{\frac{1}{5}}$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۸۶ تا ۹۴)

-۱۷۷

(عمید زرین‌کفش)

$$r = \frac{0.15}{100} = 0.0015 \quad \text{جمعیت بعد از گذشت } t \text{ ماه برابر است با:}$$

$$f(t) = 64000000 \times (1 + 0.0015)^t$$

$$\xrightarrow{t=6} f(6) = 64000000 \times (1 + 0.0015)^6$$

$$\xrightarrow{64000000 = (20)^6}$$

$$f(6) = (20)^6 \times (1.0015)^6 = (20 \times 1.0015)^6 = (20.03)^6$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۱۰۲ تا ۱۰۴)

-۱۷۸

(معمد بهیرایی)

$$f(x) = \left(\frac{1}{5}\right)^x \Rightarrow f(2) = \left(\frac{1}{5}\right)^2 = \frac{1}{25} = 0.04$$

$$g(x) = 2^x \Rightarrow g(3) = 2^3 = 8$$

$$\Rightarrow f(2) + g(3) = 0.04 + 8 = 8.04$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۹۵ تا ۱۰۲)

-۱۷۹

(علی هاشمی)

هر تابع به صورت  $y = k^x$  را که در آن  $k$  عددی حقیقی، مثبت و مخالف یک باشد تابع نمایی می‌گویند، پس:

$$\begin{cases} 3a - 1 > 0 \Rightarrow 3a > 1 \Rightarrow a > \frac{1}{3} \\ 3a - 1 \neq 1 \Rightarrow 3a \neq 2 \Rightarrow a \neq \frac{2}{3} \end{cases}$$

بنابراین با توجه به اینکه  $\frac{1}{3}$  از  $\frac{1}{4}$  کوچک‌تر است،  $a = \frac{3}{4}$  می‌تواند باشد.

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۹۵ تا ۱۰۲)

(امیر زرانروز)

-۱۷۱

اگر  $a_n$  تعداد سلول‌های سرطانی پس از  $n$  بار شیمی‌درمانی باشد یک دنباله هندسی با نسبت مشترک  $r$  است و داریم:

$$r = \frac{100 - 10}{100} = \frac{90}{100} = \frac{9}{10}$$

$$a_n = a_1 \times r^{n-1} \xrightarrow{a_1 = 10^8 \times \frac{9}{10} = 9 \times 10^7, r = \frac{9}{10}, n = 3} a_3 = 9 \times 10^7 \times \left(\frac{9}{10}\right)^{3-1}$$

$$= 9 \times 10^7 \times \frac{9^2}{10^2} = 9^3 \times 10^5$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۴ تا ۸۵)

(علی هاشمی)

-۱۷۲

در تعریف اعداد با توان گویا داریم:

برای هر عدد طبیعی  $n \geq 2$  توان  $\frac{1}{n}$  عدد حقیقی مثبت  $a$  داریم:

$$\frac{1}{a^n} = \sqrt[n]{a}$$

پس در گزینه «۲»:  $2^{\frac{1}{2}} \times 2^{\frac{1}{3}} = 2^{1 + \frac{1}{3}} = 2^{\frac{4}{3}} = 2^{\frac{4}{3}}$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای قطبی، صفحه‌های ۸۹ تا ۹۴)

(مسین اسغینی)

-۱۷۳

$$4^{x-1} \times \left(\frac{1}{2}\right)^x = \sqrt[3]{4} \Rightarrow (2^2)^{x-1} \times (2)^{-x} = \sqrt[3]{2^2}$$

$$\Rightarrow 2^{2x-2} \times 2^{-x} = 2^{\frac{2}{3}} \Rightarrow 2^{x-2} = 2^{\frac{2}{3}}$$

$$\Rightarrow x - 2 = \frac{2}{3} \Rightarrow x = 2 + \frac{2}{3} = \frac{8}{3}$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۸۹ تا ۹۴)

(معمد بهیرایی)

-۱۷۴

$$(-2)^6 = 64 \xrightarrow{\text{ریشه ششم منفی ۶۴}} -2$$

$$\left(\frac{3}{2}\right)^5 = \frac{243}{32} \xrightarrow{\text{ریشه پنجم ۲۴۳}} \frac{3}{2}$$

$$\text{نسبت خواسته شده} = \frac{-2}{\frac{3}{2}} = -\frac{4}{3}$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۸۶ تا ۸۹)

۱۸۵- (مفسر فرایی- شیراز)  
شاعر بوی دلایز باد صبا را از سنبل (زلف) گلبوی معشوق دانسته که همین امر «حسن تعلیل» خلق کرده است. / دو واژه «با» و «باد» جناس ناهمسان دارند. / واژه‌های «نیست» و «است» تضاد دارند.  
(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بریع، ترکیبی)

۱۸۶- (همید مهرئی)  
بیت «ج»: ایهام تناسب: نظم: ۱- ترتیب و سامان گرفتن ۲- شعر، که در این معنا با «موزون» تناسب دارد.  
بیت «د»: اسلوب معادله: مصراع دوم در حکم تصدیقی برای مصراع نخست بوده و در نتیجه بیت، اسلوب معادله دارد.  
بیت «ب»: حس آمیزی: جواب تلخ  
بیت «الف»: حسن تعلیل: شاعر دلیل سفید شدن استخوان را با علتی ادبی و غیرواقعی بیان کرده است.  
(علوم و فنون ادبی (۳)، بریع معنوی، ترکیبی)

۱۸۷- (مفسر فرایی- شیراز)  
بیت فاقد ایهام است.  
**تشریح سایر گزینه‌ها:**  
گزینه «۱»: مصراع اول مثالی است برای مصراع دوم که «اسلوب معادله» ایجاد کرده است. «شیرین سخن» حس آمیزی دارد.  
گزینه «۲»: اگر لاله کوه به چراغ مزار شباهت دارد به این دلیل است که فرهاد به این تیغ کوه شهید شده است که همین امر آرایه «حسن تعلیل» ایجاد کرده است. / گل لاله هم به چراغ مزار تشبیه شده است.  
گزینه «۴»: «داغ» ایهام تناسب دارد، معنای نزدیک «شان» که کاربرد دارد و معنای دور آن «گرما» که کاربرد ندارد و با «آتش» تناسب دارد.  
مصراع دوم مثالی است برای مصراع اول که «اسلوب معادله» ایجاد کرده است.  
(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بریع، ترکیبی)

۱۸۸- (همید مهرئی)  
بیت «الف»: استعاره: «دل آهن» استعاره و تشخیص دارد.  
بیت «ب»: اسلوب معادله: بیت اسلوب معادله دارد و مصراع دوم در حکم مصادیقی برای مصراع اول است.  
بیت «ج»: حسن تعلیل: شاعر مورد هدف بودن خانه زنبور عسل را با دلیلی غیرواقعی و ادبی توجیه کرده است.  
(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بریع، ترکیبی)

۱۸۹- (همید مهرئی)  
**وزن صحیح سایر مصراع‌ها**  
گزینه «۱»: هزج مثنی سالم  
گزینه «۲»: رمل مسدس محذوف  
گزینه «۴»: هزج مسدس محذوف  
(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۰۸)

۱۹۰- (کتاب آبی)  
گزینه «۲» وزن شعر نیمایی صورت سؤال را به درستی نشان می‌دهد.  
(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۵ و ۱۰۶)

۱۸۰- (مهمر بصیرایی)  
با توجه به نمودار دو تابع  $y_1$  و  $y_2$ ، در هر دو تابع، با افزایش مقدار  $x$  مقدار  $y$  نیز افزایش می‌یابد، پس  $a$  و  $b$  بزرگ‌تر از یک هستند و با توجه به اینکه به ازای  $x > 0$ ،  $a^x < b^x$  است، پس  $a < b$  و به ازای  $x < 0$  داریم:  $a^x < b^x$  پس:  
$$a^{-x} < b^{-x} \Rightarrow \frac{1}{a^x} < \frac{1}{b^x}$$
  
هم‌چنین:  
$$\frac{1}{a} < \frac{1}{b} \text{ و } a^{\frac{1}{2}} > b^{\frac{1}{2}} \Rightarrow \sqrt{a} > \sqrt{b}$$
  
بنابراین گزینه «۲» صحیح است.  
(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۹۵ تا ۱۰۲)

**علوم و فنون ادبی (۳)**

۱۸۱- (عارف‌سادات طباطبایی نژاد)  
در بیت سوم نمادی وجود ندارد.  
**تشریح سایر گزینه‌ها:**  
گزینه «۱»: مانداب: ساحل و دریا نماد محل آسایش / قفس تنگ نماد جامعه بسته و پرنده نماد شاعر است.  
گزینه «۲»: جاده خاموش، شب و تیرگی، کلماتی نمادین در وصف اوضاع نابه‌سامان جامعه هستند و صبح نماد اتمام ظلم و رسیدن آزادی است.  
گزینه «۴»: چراغ و دریچه نمادهایی از خوشبختی‌اند.  
(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه ۹۷)

۱۸۲- (اعظم نوری‌نیا)  
موارد «الف» و «پ» در شعر صورت سؤال وجود دارد؛ اما زبان شعر، کهن‌گرایانه نیست و ویژگی‌های سبک خراسانی هم در آن مشهود نیست.  
(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۹۹ و ۱۰۰)

۱۸۳- (مفسر اصغری)  
آشنایی‌زدایی زبانی در شعر محسوس نیست.  
**تشریح سایر گزینه‌ها:**  
گزینه «۱»: باستان‌گرایی: اصطلاحات و کلماتی مانند «خدای را، زدی، مپای، میخ، ستیغ، مرغوی و ...» همگی مربوط به زبان کهن هستند.  
گزینه «۲»: استفاده از واژگان کهن و مورد خطاب قرار دادن عناصر طبیعت، حکایت از گرایش شاعر به تقلید از سبک خراسانی دارد.  
گزینه «۳»: واژه‌هایی مانند «تیرگی، شام، آفتاب، صبح، جغد و ...» در مفهوم نمادین به کار رفته‌اند.  
(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۹۹ و ۱۰۰)

۱۸۴- (سید علیرضا احمدی)  
**تشریح سایر گزینه‌ها:**  
گزینه «۲»: خشک بودن سلام  
گزینه «۳»: تلخ بودن عیش  
گزینه «۴»: تلخ نشستن  
(علوم و فنون ادبی (۳)، بریع معنوی، صفحه‌های ۱۱۳ و ۱۱۴)

عربی زبان قرآن (۳)

۱۹۱- «شکراً لک»: تو را شکر، تو را سپاس / «لأنک»: زیرا تو / «قد جعلت»: قرار داده‌ای (رد گزینۀ ۴) / «الإنشراح»: شادمانی (رد گزینۀ‌های ۲ و ۴) / «فی قلب کلّ شاب»: در قلب هر جوانی (رد سایر گزینۀ‌ها) / «من شبانها»: از جوانانمان (عربی (۳)، ترجمه، صفحه ۷۲)

۱۹۲- «فعلینا»: پس بر ما (واجب) است / «ألا نقول»: (ألا = أن + لا) که نگوئیم (رد گزینۀ‌های ۱ و ۲) / «لا تحب»: دوست نداریم (رد گزینۀ ۲) / «أن یقال»: گفته شود (رد گزینۀ‌های ۱ و ۴) / «لنا»: به ما (عربی (۳)، ترجمه، صفحه ۷۸)

۱۹۳- «أکره» فعل مضارع متکلم وحده به معنی «نپسند می‌دارم» است. (عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۹۴- (رضا معصومی) ای جوانان تلاشگر: «یا، ایها الشبّاب المجذّون» / جهاد کنید: «جاهدوا» / بدانید: «علموا» / هیچ خیری در ... نیست: (لا نفی جنس) «لا خیر فی ..» / لذتی که پس از آن پشیمانی است: «لذة بعدها التّدامة» (عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۹۵- (رضا معصومی) «خُلِقْتَن» فعل مجهول است و بدین شکل صحیح است. هم‌چنین «أن» صحیح است، چون در وسط جمله و برای ایجاد ارتباط میان جملات آمده است (عربی (۳)، ضبط حرکات، ترکیبی)

۱۹۶- (رضا معصومی) **تشریح سایر گزینۀ‌ها:** گزینۀ «۱»: «للمخاطبین» نادرست است. «للعائین» صحیح است. گزینۀ «۲»: «مبني» نادرست است. «معرب» صحیح است. گزینۀ «۴»: «مفرده: عابد» نادرست است. «مفرده: عبد» صحیح است. (عربی (۳)، تحلیل صرفی و مغل اعرابی، صفحه ۸)

۱۹۷- (مهمد صادق مفسنی) «ما» در این جا نقش مفعول را دارد. ترجمۀ عبارت: آن چه را برای خودت ناپسند می‌داری، برای برادرت ناپسند بدار! (عربی (۳)، انواع جملات، ترکیبی)

۱۹۸- (سید مهمدعلی مرتضوی) در گزینۀ «۳» اسلوب ندا نداریم و «إله» مبتدأست. ترجمۀ عبارت: خدای من با بندگان صالح فقط با بزرگواری رفتار می‌کند! **تشریح سایر گزینۀ‌ها:**

گزینۀ «۱»: ترجمه: خدای من، امیدوارم که با من با مهربانی رفتار کنی! گزینۀ «۲»: ترجمه: دوست من، فقط خداوند در گرفتاری تو را یاری می‌دهد! گزینۀ «۴»: ترجمه: دوست من، این روزها مرا در درس‌های سخت یاری نما! (عربی (۳)، منار، صفحه‌های ۷۴ و ۷۵)

۱۹۹- (کتاب آبی) «اللهم» (= یا الله) منادا و غیر مضاف است. (عربی (۳)، منار، صفحه‌های ۷۴ و ۷۵)

۲۰۰- (نور امسکی) «زملاء» بدون «ال» آمده است، پس قبل از آن نیازی به «أیها» نیست. (عربی (۳)، منار، صفحه‌های ۷۴ و ۷۵)

تاریخ (۳)

۲۰۱- (آزاده میرزایی) نخستین مرحله برنامه‌های اصلاحی با عنوان اصلاحات ارضی در سال ۱۳۴۰، در زمان نخست‌وزیری علی امینی آغاز شد. (تاریخ (۳)، انقلاب اسلامی، صفحه ۱۲۵)

۲۰۲- (میلاد هوشیار) حکومت پهلوی برای تقویت و تحکیم پایه‌های اقتدار خود به اقداماتی نمایشی دست زد. ایجاد حزبی واحد به نام حزب رستاخیز از جمله این اقدامات بود. (تاریخ (۳)، انقلاب اسلامی، صفحه ۱۲۹)

۲۰۳- (آزاده میرزایی) سازمان چریک‌های فدایی خلق از همان ابتدا با الهام از افکار مارکسیستی به مبارزۀ مسلحانه روی آوردند و تعدادی از آن‌ها در درگیری با مأموران رژیم پهلوی در زندان به قتل رسیدند. (تاریخ (۳)، انقلاب اسلامی، صفحه ۱۳۰)

۲۰۴- (آزاده میرزایی) شاه پس از سرکوب تظاهرات دانشجویان در مقابل دانشگاه تهران (۱۳ آبان)، ارتشبد غلامرضا اژه‌اری را جانشین شریف امامی کرد تا وی با برقرار کردن حکومت نظامی از سرعت حرکت انقلاب بکاهد. (تاریخ (۳)، انقلاب اسلامی، صفحه ۱۳۴)

۲۰۵- (آزاده میرزایی) مجلس خبرگان قانون اساسی از تسخیر سفارت آمریکا توسط دانشجویان حمایت کرد. مهندس بازرگان و اعضای کابینۀ او که با این اقدام موافق نبودند، استعفا کردند. (تاریخ (۳)، استقرار و تثبیت نظام جمهوری اسلامی، صفحه ۱۳۸)

۲۱۳- (فاطمه سقایی)  
بارش‌هایی که شدت آن‌ها کمتر اما مدت آن‌ها بیشتر است، تأثیر بسیار بیشتری در ناپایداری دارند. لغزش ناشی از زیربری رودخانه‌ها از فراوان‌ترین نوع لغزش‌های دامنه‌ای به حساب می‌آید.

(یغرافیا ۳)، مقاطرات طبیعی، صفحه‌های ۹۴ و ۹۵

۲۱۴- (فاطمه سقایی)  
اصولاً هرگونه عامل محیطی که سلامتی و حیات انسان‌ها و موجودات زنده را تهدید کند یا به اموال و دارایی‌های انسان‌ها خسارت آورد، مخاطره است.

(یغرافیا ۳)، مقاطرات طبیعی، صفحه ۱۰۰

۲۱۵- (قارح از کشور ۹۸)  
زمانی که لرزش‌های کوچک زمین در راستای گسل‌ها متوقف شوند، امکان تجمع انرژی بیشتر می‌شود و ممکن است در اثر تخلیه یک‌باره انرژی، زمین‌لرزه شدیدتری رخ دهد.

(یغرافیا ۳)، مقاطرات طبیعی، صفحه ۱۰۰

۲۱۶- (آزاده میرزایی)  
گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» از روش‌های سازه‌ای برای جلوگیری از وقوع سیل هستند.

(یغرافیا ۳)، مقاطرات طبیعی، صفحه‌های ۱۰۴ و ۱۰۵

۲۱۷- (فاطمه سقایی)  
با هدایت انشعابات شبکه زهکشی به سوی یک کانال مصنوعی، سرعت تخلیه روان آب افزایش و نفوذپذیری، کاهش می‌یابد که این امر منجر به کاهش خطر زمین‌لغزش می‌شود.

(یغرافیا ۳)، مقاطرات طبیعی، صفحه ۱۰۸

۲۱۸- (فاطمه سقایی)  
تصویری که در نرم‌افزار گوگل‌ارث قرار دارند، اغلب در طیف مرئی تهیه شده‌اند و پدیده‌هایی را نشان می‌دهند که در سطح زمین با چشم، قابل مشاهده‌اند.

(یغرافیا ۳)، فنون و مهارت‌های یغرافیایی، صفحه ۱۱۲

۲۱۹- (فاطمه سقایی)  
استفاده از تصاویر ماهواره‌ای در مطالعه و پیش‌بینی مخاطرات طبیعی به‌طور روزافزون در حال گسترش است؛ مثلاً با استفاده از تصاویر ماهواره‌های منابع زمینی، می‌توان حدود سیل‌گیر رودخانه‌ها را تعیین کرد.

(یغرافیا ۳)، فنون و مهارت‌های یغرافیایی، صفحه ۱۱۳

۲۲۰- (فاطمه سقایی)  
تصاویر حرارتی ماهواره‌ای می‌توانند تغییرات دمایی را در اطراف خطوط گسل ثبت کنند و هشدارهای لازم را بدهند.

(یغرافیا ۳)، فنون و مهارت‌های یغرافیایی، صفحه ۱۱۳

۲۰۶- (میلاد هوشیار)  
بلافاصله پس از پیروزی انقلاب اسلامی، به فرمان امام خمینی (ره) کمیته انقلاب اسلامی تأسیس شد.

(تاریخ ۳)، استقرار و تثبیت نظام جمهوری اسلامی، صفحه‌های ۱۳۹

۲۰۷- (میلاد هوشیار)  
مدت کوتاهی پس از پیروزی انقلاب اسلامی، گروهک تروریستی فرقان برخی از شخصیت‌های برجسته انقلابی مانند آیت‌الله استاد مطهری و آیت‌الله قاضی طباطبایی را به شهادت رساند.

(تاریخ ۳)، استقرار و تثبیت نظام جمهوری اسلامی، صفحه ۱۴۰

۲۰۸- (میلاد هوشیار)  
در دوره ریاست جمهوری آیت‌الله سید علی خامنه‌ای، دانشگاه‌ها که پس از پیروزی انقلاب اسلامی تعطیل شده بودند، بازگشایی شدند.

(تاریخ ۳)، استقرار و تثبیت نظام جمهوری اسلامی، صفحه ۱۴۴

۲۰۹- (اسرا مرادی)  
تثبیت اقتدار نظام جمهوری اسلامی در دفاع از تمامیت ارضی کشور، از دستاوردهای دفاع مقدس در حوزه فرهنگی و معنوی محسوب می‌شود.

(تاریخ ۳)، جنگ تمیمی و دفاع مقدس، صفحه ۱۵۹

۲۱۰- (اسرا مرادی)  
اوج حماسه دفاع مقدس ملت ایران در عملیات بیت‌المقدس و با آزادی خرمشهر از اسارت دشمنان بعثی رقم خورد و برگ زرینی در دفاع از ایران در تاریخ معاصر ثبت شد.

(تاریخ ۳)، جنگ تمیمی و دفاع مقدس، صفحه ۱۵۲

### جغرافیا (۳)

۲۱۱- (فاطمه سقایی)  
ایران در مرکز کمربند لرزه‌خیز آلپ‌هیمالیا قرار دارد. جایی که پوسته تشکیل‌دهنده قاره آسیا و اروپا (اوراسیا) به پوسته تشکیل‌دهنده قاره آفریقا و هند برخورد می‌کند.

(یغرافیا ۳)، مقاطرات طبیعی، صفحه‌های ۸۷ و ۸۸

۲۱۲- (آزاده میرزایی)  
در حوضه‌های گرد، مدت زمان کمتری صرف می‌شود تا آب آبراه‌ها خارج شوند؛ زیرا در این حوضه‌ها، به‌علت انشعابات پراکنده سرشاخه‌ها، که طول آن‌ها تقریباً به یک اندازه است، همه جریان‌ها هم‌زمان به خروجی می‌رسند و موجب سرریز و وقوع سیل می‌شوند.

(یغرافیا ۳)، مقاطرات طبیعی، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱

جامعه‌شناسی

۲۲۱-

(پارسا بیبی)

جوامعی که از علوم عقلی بی‌بهره هستند، مدینه جاهله هستند. ممکن است در این جوامع علوم ابزاری وجود داشته باشد، به عبارتی هم مدینه فاضله هم جاهله می‌توانند دارای علوم ابزاری باشند. انحراف عملی از مدینه فاضله را مدینه فاسقه می‌نامند.

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه ۹۸)

۲۲۲-

(آزیتا بیرقی)

شکل‌گیری دو انقلاب اجتماعی در یک قرن در جامعه ایران ← پیامد مقبولیت و مرجعیت علم فقه در فرهنگ عمومی جامعه ایران

حکومتی که در چارچوب مقررات عادلانه مجلس عمل کند ← معنای مشروطه از دیدگاه میرزای نائینی

عقل عملی ← علت اعتباریات

(جامعه‌شناسی (۳)، افق علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۰۹ و ۱۱۱)

۲۲۳-

(پارسا بیبی)

ابن‌خلدون در مطالعات خود به روش عقلی، توجه چندانی نداشت و بیش‌تر از روش حسی و تجربی استفاده می‌کرد و بنابراین از جامعه آرمانی سخنی نگفت.

ابن‌خلدون با استفاده از تجربه تاریخی جوامع پیرامون خود از عصبیت به عنوان عامل شکل‌گیری جوامع، یاد می‌کند و این دریافت خود را به همه جوامع تعمیم می‌دهد.

رویکرد ابن‌خلدون، انتقادی نیست و جامعه‌شناسی او در مقایسه با جامعه‌شناسی فارابی، محافظه‌کارانه است.

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه ۱۰۰)

۲۲۴-

(آزیتا بیرقی)

فقه اسلامی با به‌رسمیت شناختن تفاوت‌های قومی، نژادی، زبانی و فقهی این تفاوت‌ها را به فرصتی برای شکل‌گیری امت اسلامی تبدیل کرد.

(جامعه‌شناسی (۳)، افق علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۰۶ و ۱۰۷)

۲۲۵-

(کتاب آبی)

عبارت اول ← یادگیری همه علم، ارزش یکسانی ندارد.

عبارت دوم ← نافع‌ترین علوم

عبارت سوم ← علوم ابزاری

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۹۴ و ۹۵)

۲۲۶-

(کتاب آبی)

عبارت اول ← عقل انتقادی

عبارت دوم ← عقل ابزاری

عبارت سوم ← عقل تفسیری

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۰۲ و ۱۰۳)

۲۲۷-

(کتاب آبی)

عبارت اول: آرمان فقه اسلامی

عبارت دوم: نظام مشروطه

(جامعه‌شناسی (۳)، افق علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۰۹)

۲۲۸-

(آزیتا بیرقی)

علت عبارت اول ← دانشمندان مسلمان، دانش علمی را به دانش حسی و تجربی محدود نمی‌کنند. آنان برخلاف رویکرد تفسیری، تفسیر را در تقابل با تبیین نمی‌دانند بلکه هر تفسیری را نوعی تبیین به‌شمار می‌آورند زیرا تفسیر را هم نیازمند استدلال می‌دانند.

علت عبارت دوم ← از نظر علامه طباطبایی، عقل عملی به انسان در انجام عملش یاری می‌رساند و در این مسیر پدیده‌هایی را ایجاد می‌کند که در علوم اجتماعی بررسی می‌شوند. او چنین پدیده‌هایی را که با قرارداد و اعتبار عقل عملی ایجاد می‌شوند، اعتباریات می‌نامد؛ مانند گروه، خانواده، قانون و جامعه.

علت عبارت سوم ← عقل نظری به شناخت هست‌ها می‌پردازد و به کمک حس و با روش تجربی، هستی‌های طبیعی را می‌شناسد. هم‌چنین با استدلال عقلی، احکام ریاضی و متافیزیکی را درمی‌یابد و علوم طبیعی، ریاضی و فلسفه (متافیزیک) را شکل می‌دهد.

(جامعه‌شناسی (۳)، افق علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۱۱ و ۱۱۵)

۲۲۹-

(آزیتا بیرقی)

عقل خاص به انسان کمک می‌کند که حقایق و قواعد جهان را شناسایی کند. مجلس شورای اسلامی و مجلس خبرگان در تحقق بخشیدن به نظام مطلوب در عصر غیبت مشارکت می‌کنند.

فقه شیعه در شکل‌دهی نظریات لازم برای دو انقلاب اجتماعی در ایران موثر بود.

(جامعه‌شناسی (۳)، افق علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۰۸، ۱۱۰ و ۱۱۴)

۲۳۰-

(آزیتا بیرقی)

علوم اجتماعی جهان اسلام متناسب با معنای علم در جهان اسلام است.

(جامعه‌شناسی (۳)، افق علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه ۱۱۲)

فلسفه دوازدهم

۲۳۱-

(فاطمه سادات شریف‌زاده)

در مدینه فاضله افراد مانند اعضای بدن، برخی بر برخی تقدم دارند، هر کسی متناسب با ویژگی‌ها و ظرفیت‌های خود در جایگاه مناسبی قرار گرفته‌اند، بنابراین جایگاه‌ها به صورت مساوی تقسیم نمی‌شوند.

(فلسفه (۲)، آغاز فلسفه در جهان اسلام (۱)، صفحه‌های ۷۱ و ۷۲)

۲۳۲-

(کتاب آبی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «مردم‌سالاری» معادل «دموکراسی» و مفهومی مربوط به فلسفه سیاسی مدرن است.

گزینه «۳»: ویژگی‌های ریاست جامعه فاضله در امامان و جانشینان پیامبر هم یافت می‌شود.

گزینه «۴»: مهم‌ترین تفاوت مدینه فاضله و جاهله، در هدف آن‌هاست.

(فلسفه (۲)، آغاز فلسفه در جهان اسلام (۱)، صفحه‌های ۷۱ و ۷۲)

۲۳۳-

(کتاب آبی)

قانون نوعی فرهنگ‌نامه پزشکی و شفا یک دایرةالمعارف علمی و فلسفی است.

(فلسفه (۲)، آغاز فلسفه در جهان اسلام (۲)، صفحه ۷۵)

۲۳۴-

(کتاب آبی)

به نظر ابن‌سینا طبیعت هر شیء آن را به سوی خیر و کمال مطلوبش سوق می‌دهد؛ به شرط اینکه مانعی در راه طبیعت قرار نگیرد. بنابراین، اگر شیئی به سوی کمال خودش سوق پیدا نکند، لزوماً مانعی در راه طبیعت بوده است.

(فلسفه (۲)، آغاز فلسفه در جهان اسلام (۲)، صفحه ۷۶)

۲۳۵-

(کتاب آبی)

از نظر سهروردی کسی که هم در صور برهانی به کمال رسیده و هم به اشراق و عرفان دست یافته حکیم متأله است.

(فلسفه (۲)، آغاز فلسفه در جهان اسلام (۲)، صفحه ۷۹)

۲۳۶-

(فاطمه سادات شریف‌زاده)

مشرق جهان در جغرافیای سهروردی، نور محض یا محل فرشتگان مقرب است. خداوند، مبدأ جهان، نور محض است و او را «نورالانوار» می‌نامد. مغرب وسطی در میان مشرق محض و مغرب کامل قرار دارد که در آن نور و ظلمت به هم آمیخته‌اند. هر واقعیتی «نور» است.

(فلسفه (۲)، آغاز فلسفه در جهان اسلام (۲)، صفحه ۸۰)

۲۳۷-

(نیمه پواهری)

شواهدالربوبیه، کتابی فلسفی است که با شیوه اشراقی تدوین یافته و از کتاب‌های اولیه ملاصدرا به حساب می‌آید. او آرا و نظرات اولیه خود را در این کتاب بیان کرده است.

المبدأ و المعاد، که آن را می‌توان خلاصه نیمه دوم اسفار دانست و شامل مباحث خدانشناسی و معادشناسی است، از کتب مهم‌تر ملاصدرا محسوب می‌شود.

المظاهر الالهیه، مانند المبدأ و المعاد است، ولی در حجم کوچک‌تر.

(فلسفه (۲)، دوران متأخر، صفحه‌های ۸۴ و ۸۵)

۲۳۸-

(فاطمه سادات شریف‌زاده)

گزینه «۱»: وجود در خارج اصالت دارد اما ماهیت مفهومی است که ذهن آن را انتزاع می‌کند.

گزینه «۲»: هر وجودی با تعینی خاص در خارج هست از این تعین خاص مفهوم «ماهیت» به دست می‌آید نه «وجود».

گزینه «۳»: وجود با ماهیت وحدت ندارد ماهیت مفهومی است که از وجودها مانند انسان و اسب انتزاع می‌شود.

گزینه «۴»: واقعیت خارجی مصداق مفهوم وجود است (اصالت وجود) وجود حقیقتی واحد است که دارای مراتب و درجاتی است. (تشکیک وجود)

(فلسفه (۲)، دوران متأخر، صفحه‌های ۸۶ و ۸۷)

۲۳۹-

(نیمه پواهری)

شدت و ضعف داشتن وجود مانند شدت و ضعف در نور است. نور، حقیقتی یگانه است اما شدت و ضعف دارد. (وجود حقیقت واحد همه چیز است و از جهت مشکک بودن کثرت آن‌ها را نیز رقم می‌زند پس وجود از جهتی عامل وحدت و از جهتی عامل کثرت است.)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مفهوم وجود در میان همه اشیا مشترک است اما هر شیئی ذات یا همان ماهیت خاص خود را دارد. لذا ماهیت، جنبه تمایز و اختلاف اشیاست و وجود، وجه وحدت آن‌ها. (پس توجه به ماهیت عالمی از کثرت‌ها پدید می‌آورد)

گزینه «۲»: آنچه واقعیت خارجی را تشکیل می‌دهد، وجود است نه ماهیت، و از آنجا که هر وجودی با تعینی خاص در خارج هست، از این تعین خاص مفهوم ماهیت به دست می‌آید. (تعینات از آن وجود است، نه ماهیت)

گزینه «۴»: درجات وجودی مانند شدت و ضعف در نور است. شدت و ضعف نور از حقیقت نور خارج نیست. نور از همان جهت که نور است قوی است؛ نه اینکه با چیزی ترکیب شده و قوی شده باشد، و نور از همان جهت که نور است ضعیف است؛ نه اینکه با چیزی مثل تاریکی ترکیب شده و ضعیف شده باشد. زیرا تاریکی همان نبود نور است.

(فلسفه (۲)، دوران متأخر، صفحه‌های ۸۶ و ۸۷)

۲۴۰-

(فرهاد قاسمی‌نژاد)

کتاب اصول فلسفه و روش رئالیسم هم نقدی است به تفکرات ماتریالیستی و مکتب مارکسیسم و هم یک دوره فلسفه اسلامی برای پاسخگویی به سؤالات روز.

(فلسفه (۲)، دوران متأخر، صفحه‌های ۸۹)